

Takva

En Zayıf Korunak
Örümcek Yuvası
Salih Bağırhan

16

Ailenin Önemi
ve Gerekliği
Ayşe Ebrar

22

Teveşül
Caiz Midir?
Ali Mücahit Örakçı

42

Tevekkül
Erhan Yıldız

50

Çocuklarda
Sınır Eğitimi
Merjem Hafsa

60

Takva

Mayıs 2022

*Ailenin Önemi
Ve Gerekliliği*
Ayşe Ebrar

22

R Place
Burak Eryılmaz

56

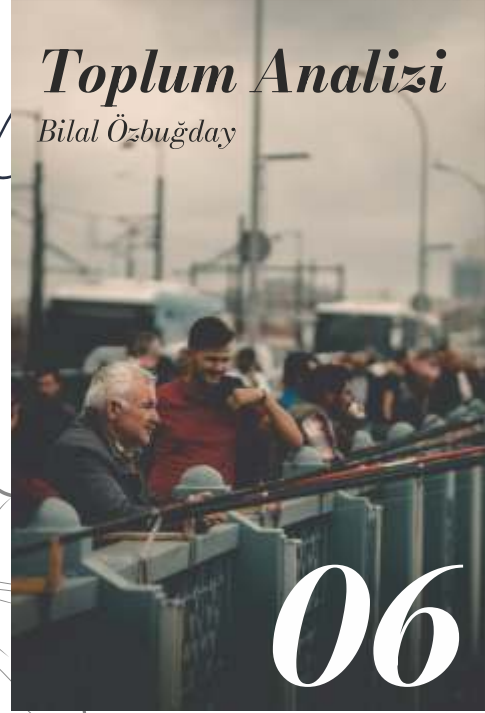
*En Zayıf Korunak
Örümcek Yuvası*
Salih Bağurcan

16

*Çocuklarda
Sınır Eğitimi*
Meyrem Hafsa

60

Toplum Analizi
Bilal Özbuğday

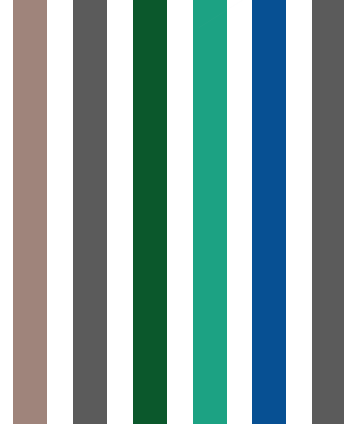
06

Ramazan 1443

Tevekkül
Erhan Yıldız

50

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e olsun.

Genel olarak ülkede yolunda gitmeyen bir şeyler olduğu kesin bir şekilde önümüze çıkmaktadır. İnsanlar bir şeylerin yolunda gitmediğinden rahatsız olmakla birlikte sürekli olarak, problemi ve çözümünü dışarıda aramaktadırlar peki çözüm nedir? neleri yanlış yapıyoruz? Bu ayki yazımızda toplumumuzun genel durumunu analiz etmeye çalışacağız.

Bu ayki yazımızda Müslümanların sık sık hatırlayıp uyanık olması ve kendini düzeltmesi gereken bir durum olan ve en çok gaflete düşülen kalbi amellerden birisi olan 'Tevekkül' yazımızı Rasul'den Mesajlar bölümünden okuyabilirsiniz.

Bu ayki siyer yazımızda Allah rasulu'nun (sav) ahlakını konu edindik ve ondan çıkarmamız gereken dersleri anlattık. Müslümanın akidesi kadar ahlakının da önemli olduğunu ve nasıl olması gerektiğini değerlendirdik.

Allah (cc) kendi kanunlarını hiçe sayıp, başkalarının kanunlarını benimseyenleri örümceğin yuvasına benzetmektedir. En zayıf Korunak Örümceğin Yuvasıdır yazımızı Ayetlerle Tefekkür bölümünden okuyabilirsiniz.

Aile köşesi bölümünde evliliğin islamdaki yerine, önemine ve huzurlu bir evliliğin sırlarına dair yazımızı okuyabilirsiniz.

Dergimizin içerisindeki, kıymetli yazarlarımızın, özenle hazırladıkları diğer yazılarda okumanız ve faydalanmanız dileğiyle...

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Editor
Raf

Ramazan 1443 | Mayıs 2022 | ISSN: 2757-9743

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü

Ramazan Işılak

Yayın Türü

Yerel Süreli / Bir Ayda Bir Yayınlanır.

Teknik Hazırlık

Takva Media

Dağıtım ve Satış Yeri

Fevzi Çakmak Mh. 10423. Sk.

NO:1 Karatay/KONYA

www.takvadergisi.org

Abonelik

0552 822 74 42

Baskı & Cilt

Güler Ofset

Fevzi Çakmak Mh. 10448. Sk. NO:26

Karatay / KONYA - 0532 662 94 21

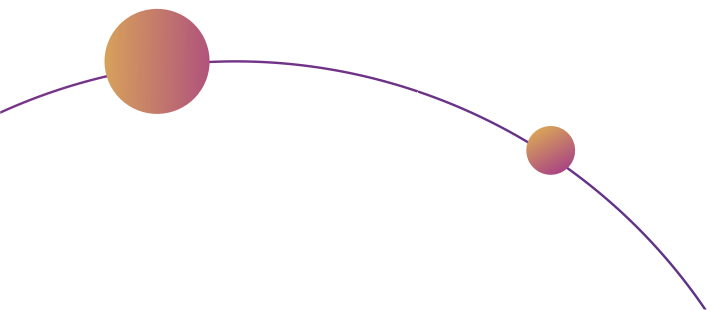
www.guleroftset.com

Setifika No: 49360

Dergi İçerisinde Yer Alan

Yazılardan İlgili Yazar Mesuldür.

Kaynak Gösterilerek Alıntı Yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

06

TOPLUM ANALİZİ

Bilal Özbuğday

16

EN ZAYIF KORUNAK ÖRÜMCEK YUVASI

Salih Bağırçan

22

AİLENİN ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİ

Ayşe Ebrar

30

MÜSLÜMANIN AHLÂKI

Bilal Özbuğday

34

TAVSİYE KİTAP (Müslümanların Gerilemesiyle Dünya Neler Kaybetti?)

Abdullah Talip

38

Şİ'ALARIN VELAYET İNANCI VE SAHABELERİN YEZİD'E BİATI

Mustafa Yakupoğlu

42

TEVESSÜL CAİZ MİDİR?

Ali Mücahit Orakçı

50

TEVEKKÜL

Erhan Yıldız

56

R PLACE

Burak Eryılmaz

60

ÇOCUKLARDA SINIR EĞİTİMİ

Meryem Hafsa

TOPLUM ANALİZİ

Bilal Özbuğday

bilalozbugday@takvadergisi.org

Allah'a hamd, Rasulüne salât ve selam olsun. Bir doktora gittiğinizde öncelikle sizden şikâyetlerinizi güzelce dinler, sonra sizden bu şikâyetlere bağlı olarak birtakım tahkikler ve röntgenler ister. Sonrasında ise size bir reçete yazmak suretiyle hastalığınızın tedavisi için bir öneri ortaya koyar. Eğer siz hastalıktan kurtulmak istiyorsanız, bu reçeteyi alır ve uygular sonrasında ise hastalığınıza şifa bulursunuz. Bu reçeteden yüz çevirecek olursanız işte bu takdirde hastalığınız artarak ve katlanarak büyür, devam eder.

Bu ayki yazımızda toplumumuzun genel durumunu analiz etmeye çalışacağız.

Özellikle içerisinde bulunduğumuz şu günlerde insanların neredeyse tamamına yakını ülkenin gidişatından rahatsız. İnsanların her birinin dile getirdiği, 'böyle de olmaz' dediği bir konu başlığı kesinlikle mevcut. Kimisi ekonomiden rahatsız, kimisi dış politikadan rahatsız, kimisi dış güçlerin egemenliğinin ülke üzerindeki etkisinden rahatsız, kimileri yönetim biçiminden rahatsız, kimisi ülkeye gelen göçmenlerden rahatsız. Kimi ise eğitim sisteminin rahatsız. Genel olarak ülkede yolunda gitmeyen bir şeyler olduğu kesin bir şekilde önümüze çıkmaktadır.

İnsanlar bir şeylerin yolunda gitmediğinden rahatsız olmakla birlikte sürekli olarak, problemi ve çözümünü dışarıda aramaktadırlar. Hiç kimse toplumun genel olarak bir analizini ortaya koymak suretiyle, bizim şu konularda eksikliğimizden kaynaklı olarak şu ve şu

maddeler meydana gelmektedir, yüzleşmesinden son derece uzak bir şekilde hareket etmektedirler.

Hâlbuki insan kendi nefesine ve kendi toplumuna bakacak olsa, sonra da problemin sebebini ve çözümünü yaratıcının kitabında ve elçisinin buyruklarında arayacak olsa, o zaman birçok hakikat ile karşı karşıya kalacaktır.

Acaba insanoğlu hiç kendisine sormaz mı? Bu başımıza gelen kötülüklerin sebebi, bizlerin günahlarından ya da Allah'a karşı isyanımızdan, küfür ve şirk içerisinde yüzmemizden meydana gelmiş olamaz mı? Suçun üstleneni olmazmış. Suç garipmiş.

İsterseniz bu yazıyı okuduktan sonra etrafınızda bir kısa araştırma yapmayı deneyin. Ülke sorunlarını insanlara sorun, sonrasında ise bu sorunların sebebini sorun. İnsanların kaçta kaç problemin kendilerinden ve toplumlarından olduğunu itiraf edeceklerdir.

Allah'ın kitabını ve Rasulü'nün sünetine müracaat edildiğinde, insanların ve toplumların başlarına gelen toplumsal yozlaşma ve geri kalmışlığın sebebini, bizzat o toplumun fertlerinin Allah'tan ve şeriatından uzaklaşmak olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Çünkü İslam dini kapsamlı bir toplum anlayışına sahiptir. Toplumun içerisindeki hiçbir ferdi ve grubu göz ardı etmez. İnsanlar ve toplumlar fitratlarına uygun olan bu sistemi göz ardı ederek yozlaşmaya başladıklarında ise tıpkı vücudun yanlış besinler almak suretiyle beslenerek, bedende hastalıklar vuku bulmaya başladığı gibi toplum içerisinde de birtakım hastalıklar ve aksaklıkların ortaya çıktığını göreceklerdir.

Allah Teâlâ toplumlardaki, kavimlerdeki iyi halleri kötü hallere, kötü halleri de iyi hallere dönüştürebilir, değiştirebilir. Bu Allah Teâlâ'nın bir yasası gereğidir. Bir insan kendindeki bir durumu değiştirmiştir de bunun neticesinde hali değişmiştir. Bir toplumun hali iyi bir halden kötü bir hale gitmiş ise kendilerindeki bir vaziyeti, hali değiştirmişlerdir. Bunun tersi de mümkündür. Kötü halini terk etmek suretiyle iyi hale gitmiş ise o zaman da iyi yönde hali değişebilir. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ

"... Şüphesiz ki, bir kavim kendi durumunu değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştirmez..."¹

İşte bu durum, yani insanların hallerinin değişmesi ile Allah'ın da onların durumunu değiştirmesi Allah'ın bir yasasıdır.

Örneğin insan küfrün, dalaletin içerisinde iken Allah Teâlâ kendisine hidayet etmiş olabilir. Peki bu durum, insandaki hangi durumun değişmesinin bir sonucudur? Sapıklık içerisinde yüzen insan, hak kendisine geldiğinde kibirlenendi, kale almayandı, dertlenmeyen ve tasalanmayandı. Ancak başına gelen herhangi bir musibet sebebiyle ya da herhangi bir musibet gelmeksizin, insanın dertlenmesi, yönelmesi, anlatılanlara dikkat kesilmesi ile Allah kendisini hidayete iletir. İşte bu aslında insanın durumunun değişmesinin, iyi yönde bir talebinin olmasının bir neticesi olarak Allah'ın da o insanın halini değiştirmesidir.

Bu durum iyi yönde de olabilir kötü yönde de olabilir. Yani insan hak ve hidayet üzere iken Allah Teâlâ'nın kendisine vermiş olduğu hidayetin şükrünü eda

etmediğinden, sahip oldukları nimetlere karşı nankörlük ettiğinden, onun hakkını vermediğinden, bu nimetin nasıl bir nimet olduğunu unutmasından dolayı Allah Teâlâ, insandan hidayeti elleriyle yaptığından ötürü çekip alabilir. İnsanlar elleri ile günah işlediklerinde, kalpleri katılaştığında Allah Teâlâ onlarda ki sıdkı nifaka, imanı küfre çevirmektedir. Bu konunun daha iyi delillendirilebilmesi için birkaç ayeti alt alta zikredeceğim.

Rabbimiz farklı ayetlerde şöyle buyurmaktadır;

وَمَنْ يَعْصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هَدَىٰ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

"... Kim Allah'a sımsıkı bağlanırsa, kesinlikle o, doğru yola iletilmiştir..."²

إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ

"(Davete), ancak (bütün kalpleriyle) kulak verenler icabet eder..."³

وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ

"...İçtenlikle kendine yönelenleri de ona ulaştırır..."⁴

Yukarıdaki ayetlerden de anlaşıldığı üzere insan halini değiştirir ise Allah Teâlâ da kendisindeki dalaleti ve küfrü, hidayete ve imana çevirir.

Bunun aksi durumu ile alakalı ise Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

"İnsanların kendi işledikleri (kötülükler) sebebiyle karada ve denizde bozulma ortaya çıkmıştır. Dönmeleri için Allah, yaptıklarının bazı (kötü) sonuçlarını (dünyada) onlara tattıracaktır..."⁵

² (3/ Ali İmran 101)

³ (6/ En'am 36)

⁴ (42/ Şura 13)

⁵ (30/ Rum 41)

¹ (13/ Rad 11)

Allah Teâlâ ayeti kerime de (ظَهَرَ) fiilini kullanmaktadır. Yani asıl olan karada ve denizde bozukluk değildi. Ancak insanların işledikleri günahlar sebebiyle sonradan fesat arızî bir durum olarak ortaya çıktı. İnsanlar Allah'ın arzında, Allah'ın haklarını çiğnediler, O'na karşı isyan içerisinde olduklarından dolayı Allah Teâlâ'da yaptıklarının bir karşılığı olarak yaşamış oldukları yeryüzünde fesat, yani birtakım problemler ortaya çıkardı.

Peki şimdi tekrar konumuzun merkezine dönelim. Bu toplum kendisindeki hangi hali, hangi hal ile değiştirdi ki bu şekilde içinden çıkılmaz bir hale düştü. Memleketin hangi meselesinin neresinden tutsak elimizde kalır hale geldi.

Çünkü bu memleketin insanları, bu toprakların evlatları kendilerindeki İslam'ı, diğer beşerî ideolojiler ile değiştirdiler, hilafeti cumhuriyet ile değiştirdiler. Şeriatı demokrasi ve laiklik ile değiştirdiler. Elbette ki bunun neticesinde Allah'ın dininden uzaklaştılar, sonra bakış açıları yozlaştı, düşünceleri, fikirleri İslami olmaktan çıktı. Bu memleketin evlatları önce batılı gibi giyindi, daha doğru ifade ile giymeye zorlandı, sonra batılı gibi okudu, yazdı, çizdi. Günün sonunda ise batılı gibi düşünür oldu. Şimdi de tek düşündüğü cebi ve refahı oldu ne yazık ki.

İnsanlar bu satırları okuduktan sonra şu şekilde bir itiraz getirebilir. Norveç neyi terk etti de refah içerisinde yaşamaktadır? Kur'an'ın bütününden uzaklaşmaksızın, samimi bir okuma ile onun cevabını da başka ayette bulabiliriz. Toplumlara Allah bazen varlık ile, bazen de yokluk ile imtihan etmektedir. Aslında murad ettiği tek bir şey vardır. O da insanların, kendisine yönelmesidir. Refah düzeyinin çok yüksek olması da bazen iyi bir hal değildir.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَآخَذْنَاهُمْ
بِالْبَاسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ
فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ قَسَتْ
قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ
شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً
فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ

“Andolsun, senden önce birtakım ümmetlere de peygamberler gönderdik. (Peygamberlerini dinlemediler.) Sonunda, yalvarsınlar da tevbe etsinler diye onları şiddetli yoksulluk ve darlıklarla yakaladık. Hiç olmazsa onlara azabımız geldiği zaman yakarıp tevbe etselerdi ya... Fakat (onu yapmadılar) kalpleri katılaştı. Şeytan da yapmakta olduklarını zaten onlara süslü göstermişti. Derken onlar kendilerine hatırlatılanı unuttuklarında, (önce) üzerlerine her şeyin kapılarını açtık. Sonra kendilerine verilenle sevinip şımardıkları sırada, onları ansızın yakaladık da bir anda tüm ümitlerini kaybedip yıkıldılar.”⁶

Bunları ifade ettikten sonra bulunduğumuz toprakların problemlerine bir bakış açısı oluşturması açısından peygamberimizin bir hadisini zikrederek, hadis üzerinden biraz daha durumu izah edelim.

Aslında yukarıdaki satırlarda açığa çıkan bir husus da şudur ki; Allah Teâlâ her şeye güç yetirebilir. Bir toplumun refah düzeyini bir anda iyileştirmeye de bir anda kötüleştirmeye de kadirdir. Ancak Allah Teâlâ dünyada her şeyi bir sebep dairesinde yaratmış ve var etmiştir. Bundan dolayı insanlar bir iyiliği de bir kötülüğü de yapmış olduklarının bir neticesi olarak elde ederler.

⁶ (6/ En'am 42 - 43 - 44)

İşte toplumumuzun içerisinde bulunduğu birden fazla olumsuzluğun sebebi yine kendi toplumumuzdur. Toplumun fertleri bir şeyleri yanlış yapmışlardır ki bunun neticesinde bir yanlış daha beraberinde gelmiştir.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

فَقَالَ: " يَا مَعْشَرَ الْمُهَاجِرِينَ، خَمْسٌ إِنْ ابْتُلِيتُمْ بِهِنَّ، وَنَزَلَ فِيكُمْ، أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ تَذَرِكُوهُنَّ: لَمْ تَظْهَرِ الْفَاحِشَةُ فِي قَوْمٍ قَطُّ حَتَّى يَعْمَلُوا بِهَا، إِلَّا ظَهَرَ فِيهِمُ الطَّاعُونَ وَالْأَوْجَاعُ الَّتِي لَمْ تَكُنْ مَضَتْ فِي أَصْلَافِهِمْ، وَلَمْ يَنْقُصُوا الْمَكِبَالَ وَالْمِيزَانَ، إِلَّا أُجِدُوا بِالسِّنِينَ وَشِدَّةِ الْمُؤْنَةِ وَجَوْرِ السُّلْطَانِ عَلَيْهِمْ، وَلَمْ يَمْنَعُوا الزَّكَاةَ، إِلَّا مُعِوَا الْقَطْرَ مِنَ السَّمَاءِ، وَلَوْلَا الْبَهَائِمُ لَمْ يُمْطَرُوا، وَلَمْ يَنْقُصُوا عَهْدَ اللَّهِ، وَعَهْدَ رَسُولِهِ إِلَّا سَلِطَ عَلَيْهِمْ عَدُوُّهُمْ مِنْ غَيْرِهِمْ، وَأَخَذُوا بَعْضَ مَا كَانَ فِي أَيْدِيهِمْ، وَمَا لَمْ يَحْكَمْ أَيْمَتُهُمْ بِكِتَابِ اللَّهِ، إِلَّا أَلْقَى اللَّهُ بِأَسْهُمِ بَيْنَهُمْ.

"Ey Muhacirler topluluğu! Beş şey vardır ki onlarla imtihan olacaksınız. Onların sizi yakalamasından Allah'a sığınırım. Onlar şunlardır;

- Bir toplumun içinde zina, fuhuş ortaya çıkıp nihayet o toplum bu suçu aleni olarak işlediklerinde mutlaka içlerinde salgın hastalık ve onlardan önce yaşamış toplumlarda görülmemiş başka hastalıklar yayılır.

- Ölçü ve tartıyı eksik yapan her toplum, mutlaka kıtlık, geçim darlığı ve başlarındaki yöneticilerin zulmü ile cezalandırılır.

- Mallarının zekâtını vermekten kaçınan her toplum, mutlaka yağmurdan mahrum bırakılır ve hayvanları olmasa onlara yağmur yağdırılmaz.

- Allah'ın ve Rasulü'nün ahidini terk eden her toplumun başına, Allah Teâlâ mutlaka kendilerinden olmayan bir düşmanı musallat eder ve düşman o toplumun elindekilerin bir kısmını alır.

- Toplumun yöneticileri Allah'ın kitabı ile hükmetmediklerinde, Allah o toplumu kendi aralarında bir fitneye (çekişmeye) atar."⁷

Rasulullah (sav) birtakım problemlerin ortaya çıkmasını bazı hususlara bağlamıştır. Şimdi hadiste zikredilen hususları teker teker düşünelim. Hangisi bizim yaşadığımız toplumun içerisinde ortaya çıkmamış ki? Hepsi toplum içerisinde haddinden fazla bir şekilde gözlemlenen şeylerdir.

- 1) Zina eden kadınların yaygınlaşması
- 2) Ölçü ve tartıda hile yapılması
- 3) Malın hakkı olan zekâtın verilmemesi
- 4) Allah'ın ve elçisinin ahidinin bozulması
- 5) Yöneticinin Allah'ın kitabı ve şeriatı ile yönetmemesi

Bu beş husus ise şu beş hususu beraberinde getirmektedir;

- 1) Bulaşıcı hastalıklar
- 2) Zalim yönetici ile birlikte geçim darlığı
- 3) Kuraklık hali
- 4) Dışarıdan kendilerine musallat olan bir düşman
- 5) Birbirleriyle iç çekişmeleri

⁷ (İbni Mace)

Zina Eden Kadınların Yaygınlaşması:

Zina günahı günümüzde çok fazla yayılmıştır. Bu günah hem resmi olarak hem gayri resmi olarak ülkede görülmektedir. Resmi olarak dediğim vergisini vermek suretiyle zina eden kadınların ve evlerinin devlet denetimi ve gözetimi ile yapılanlarıdır. Ülke yönetiminin anayasasında bununla ilgili mevzuatın olması bu işin devlet eliyle vergisi alınarak yapıldığının göstergesidir. Anayasa da bazı bununla alakalı yasaklayıcı maddelerin olması ise bu suçla ilgili teşvik ya da izinsiz bir şekilde bu işin yapılmasına yönelik maddelerdir.

Bu maddeden sadece bu kötü iş ile anılan kadınların yapmış olduğu günahlar anlaşılmamalıdır. Ülkemizde zina yaygın bir günah halini almıştır. Çünkü ülkede yaşları reşit olmuş evli veya bekâr iki insan birbirleriyle gayri meşru bir ilişki yürütseler ve zina etseler bunu engelleyecek hiçbir şey yoktur. İnsanlar evli olmalarına rağmen gayri meşru ilişkileri ile haber olmaktadır. Televizyonlar, gazeteler bunların haberleri ile doldu taşı. Komşusu ile, yakın akrabası ile ilişkileri gün yüzüne çıkan insanlar, zina edenler, bunların akabinde doğan ve hayatlarına son verilen gayri meşru çocuklar...

Beş yıldızlı otel lüksünde açıldığı iddia edilen genelevler...

Çalışan bu kadınların hakkının tam olarak verilmediğini iddia eden ve herhangi bir sosyal güvenceleri olmadığından yakınan örgütler ve dernekler...

Ve daha niceleri...

Yapılan bir araştırmaya göre zina eden kadınların sayısı şu şekildedir.

Ankara Ticaret Odası Raporu 2004⁸

Toplam hayat kadını sayısı

100.000

Faaliyet gösteren 56 genelevde

kayıtlı hayat kadını sayısı

3.000

Tescilli hayat kadını sayısı

15.000

Vesika bekleyen hayat kadını sayısı

30.000

Hayat kadınlarının Ortalama yaşı

15 - 40

Yıllık Ciro

3 - 4

Milyar Dolar

⁸ Yapılan bu araştırmadan daha yeni olan kesinlik ifade eden bir araştırmaya rastlayamadım. Kesin araştırmalar olmaksızın ifade edilen rakamlar güncel olarak 150.000 kadına kadar bu sayının arttığıdır.

Bu kadar zinanın fazla olduğu bir yerde elbette salgın hastalıklar, HIV ve AIDS benzeri hastalıkların vuku bulması da yaygın bir halde söz konusudur. Nitekim Efendimiz de bunu haber vermiştir. Bu virüs asıl itibariyle kan ve cinsel yolla bulaşan bir virüstür. Ancak yapılan araştırmalarda %50'sinin cinsel yolla bulaştığı belirtilmiştir.

Ölçü ve Tartıda Hile Yapılması:

Bu problemde ülkemizde yaygın bir problemidir. Özellikle çarşı ve pazar yerlerindeki esnafların içerisine düştükleri bir hastalıktır. Mallarını sergilemiş oldukları tezgâhların ön tarafına mallarının iyisini dizmek, arka tarafından ise iyilerin içine çürüklerini koymak üzere müşterilerini aldatmaktadırlar. Bununla kazandıklarını zannetmektedirler. Ancak bu malın bereketini yok eden bir husustur. Tarttıklarında ve ölçtüklerinde eksik yapanların durumunu Allah Teâlâ'da bizlere haber vermektedir.

“Ölçü ve tartıda hile yapanların vay haline! Onlar, insanlardan bir şey ölçüp aldıkları zaman ölçüyü tam yaparlar; kendileri onlara bir şey ölçtükleri veya tarttıkları zaman eksik yaparlar. Onlar, büyük bir gün için tekrar diriltileceklerini sanmıyorlar mı? O gün insanlar âlemlerin Rabbi huzurunda duracaklardır.”⁹

Allah Teâlâ ölçü ve tartıda eksiklik yapanları çok ciddi bir şekilde tehdit etmektedir. Tehdit ederken de Rabbimizin hatırlattığı şey hesap günüdür. Çünkü ölçü ve tartıda hile, gizli bir şekilde işlenen bir günahdır. İnsanın bu günahı işlememesi için her bir tüccarın başına bir görevli dikip, sürekli onun gözetlenmesi mümkün değildir. Bu husus aslında gizli

işlenen günahların geneli için söz konusudur. Ancak insanın vicdanı ve Allah korkusu elde edilirse sürekli kendisinden ayrılmayan bir bekçi gibidir.

Ölçü ve tartıda eksik yapmayı daha da geniş anlayabiliriz. Sadece bir şeyi alırken ya da satarken değil, üretirken malzemeden eksiltmek de ölçü ve tartıda hile yapmaktır. Tüccarın ya da imalatçının müşterisine vaat ettiği şekilde ürünü tedarik etmemesi de bir tür hile yapmaktır. Bir unlu mamulleri satan dükkân sahibi de bir mobilyacı da bir tamirci de ölçü ve tartıda hile yapan insan konumuna her an düşebilir. Ölçü ve tartıda hile yapmak bizi zannettiğimiz gibi kâra değil, geçim darlığına ve zalim bir yöneticinin tasallut olmasına sevk eder. Çünkü bu günah Allah tarafından kazancın bereketinin yok olmasına yol açar. Bu da ilahi bir cezadır.

Malın Hakkı Olan Zekâtın Verilmemesi:

Ne yazık ki toplum dinde asıl bilmesi gerekenleri de ferî olarak ibadetler ile alakalı hususları da yeterince bilmemektedir. Dinlerine gerekli özeni göstermemek, dinlerinden yüz çevirmek, onların küfre ve şirke düşmelerinin zaten en büyük sebeplerinden birisidir. Ancak mallarının hangilerinden zekât vermeleri gerektiğinden cahildirler. Zekâtı verenler ise nasıl vermesi gerektiğinden habersizdir. Bazıları ise devlete vermiş olduklarını zekât yerine saymaktadır. Şerî bir hassasiyetle zekât toplumdan ciddi bir şekilde toplanacak ve alınacak olsa toplum içerisinde zengin ile ve fakir arasındaki dayanışma ve bağlar kuvvetlenir. Muhtaç insanların sayısı ise azalır.

⁹ (83/ Mutaffîfîn 1 - 6)

Zekât yalnızca ticaret malları için değil, zirai ürünler içinde söz konusudur. Efendimizin bu hususun kötü neticesini kuraklığa bağlamasının belki de en büyük sebebi buradaki zekât ile kastın zirai ürünlerden alınan ve öşür diye isimlendirilen zekâttan kaynaklı olmasıdır. Öşür, zirai ürünlerde kişinin kendi imkânları ile ektiğini sulaması ile elde edilmiş ise aldığı üründen yirmide bir, kendi imkânları ile değil de yalnızca yağmur suyu ile sulanması neticesinde elde etmiş ise aldığı mahsulün onda birinin zekât olarak verilmesi ile yerine getirilir. İşte insan Allah tarafından kendisine verilen mahsulün hakkını vermediğinde, Allah Teâlâ kendisini kuraklık ile imtihan etmektedir. Çünkü nimetin -yani yağmurun sebebiyle elde edilen mahsul- şükrünün eda edilmesi nimeti artıracaktır. Şükrünün eda edilmemesi ise nimetin azalması ile karşılık bulacaktır.

Allah'ın ve Elçisinin Ahdinin Bozulması;

Allah'ın ahdi O'nun emirleri ve nehiyleridir. Elçisinin ahdi ise O'nun sünnetidir. Toplamlar hayatlarını bu iki kaynağa göre yaşamadığında onlara bir düşmanın musallat olması işten bile değildir. Çünkü İslam bir kişiye, bir topluma izzet kazandırır. Bir devlet, bir fert, bir toplum eğer Allah'tan ve elçisinden hayat ilkelerini almıyor ise, izzeti ve üstünlüğü başka sistemlerde ve yönetimlerde arıyor ise kesinlikle rezil olacaktır. İşte o rezillik kendilerine yeryüzünün azgın düşmanlarını musallat edecektir.

Rib'i bin Amir'in, Rüstem ile olan diyalogunu hatırlayın. Rib'i bin Amir, elindeki mızrağıyla ve İslam'ın kendisine verdiği izzet ile Perslerin komutanına niçin savaştıklarını anlatmaktaydı. Hâlbuki o gün Persler dünyanın süper gücüydü. Ancak toplumlar izzeti başka

sistemlerde arayacak olurlarsa o zaman düşmanları kesinlikle boyunlarına basacak, çıkar ilişkilerinden başka bir ilişkileri olmayacak ve güç için devletler birbirlerine hücum edeceklerdir.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا

“Her kim izzet ve şeref istiyorsa bilsin ki, izzet ve şeref bütünüyle Allah'a aittir.”¹⁰

Başka bir ayette ise şöyle geçmektedir;

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ
أَبِئْتَعُونَ عَنْهُمْ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا

“Onlar, mü'minleri bırakıp kâfirleri dost edinen kimselerdir. Onların yanında izzet ve şeref mi anyorlar? Hâlbuki bütün izzet ve şeref Allah'a aittir.”¹¹

Ömer (rah) şöyle demiştir; “Bizler Allah Teâlâ'nın kendilerini İslam ile izzetlendirdiği bir topluluğuz. Eğer izzeti bunun dışında ararsak Allah Teâlâ bizleri zelil eder.”

İşte toplumlar İslam'ın dışında bir vesileye tutunacak olurlarsa düşmanlarının ellerinde oyuncak olacaklardır, zelil duruma düşeceklerdir.

Yöneticinin Allah'ın kitabı ve şeriatı ile yönetmemesi: Bu hususta bizim bulunduğumuz topraklar da ne yazık ki var olan bir husustur. Allah'ın sözünün ülkede bir sanatçının, bir muhtarın sözü kadar dahi değeri yoktur. Yönetimde ise oradan buradan ithal edilmiş kanunlar bütünü mevcuttur. Hangi konu ele alınacak olsa tv kanallarında sabahtan akşama kadar tartışılmaktadır. Herkesin, her

¹⁰ (35/ Fâtır 10)

¹¹ (4/ Nisa 139)

kesimin sözü alınmaktadır. Tüm azınlıklar göz önünde bulundurulmaktadır. Ancak söz İslam şeriatının söz söylemesine gelince, Allah'ın buyrukları olunca konuşma hakkı verilmemektedir.

Yöneticiler Allah'ın kanunlarının dışındaki kanunlar ile yönetmektedirler. Bu da beraberinde birbirlerine düşmeyi getirmektedir. Çünkü Allah'ın yasalarının dışındaki tüm beşerî yasalar insan aklının ürünüdür. İnsan aklı ise farklı farklıdır. Birisinin güzel ve hoş karşıladığını bir diğeri kötü karşılayabilmektedir. Birisinin kötü bildiğini ise bir diğeri iyi bilmektedir. Bu da insanlar arasında her meselede ve konuda ayrılığı beraberinde getirmektedir.

Peki Çözüm Nedir?

Müslüman her anını ve dönemini İslam ile anlamaya, İslam ile değerlendirmeye çalışmalıdır. Hangi dönem ve zamanda yaşadığının bir önemi yoktur. Hayata İslam penceresinden bakmak zorundadır. Gündemini ve güncelini şeriatıyla anlayacak, tartacak sonrasında ise doğruyu bulacaktır. Peygamberimiz (sav) bizlere hastalıkları ve sonrasında reçeteyi de beraberinde sunmuştur.

İnsanlar ve toplumlar öncelikle şeriatın yüce bir sistem olduğunu kabul edip, sonrasında ise devasını onda aramak zorundadırlar. Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi çözüm bizdedir, toplumdadır, fertlerdedir. Bizler sebep olan hususları terk edersek, değişirsek Allah Teâlâ'da bizlerdeki problemleri kaldıracak ve çözümle değiştirecektir.

Burada son olarak bir konuya daha değinerek yazımı tamamlamak istiyorum.

Geçmiş ümmetlerde yalnızca bir günahın bulunması onların helak olması için yetmiş de artmıştı. Ancak günümüzde

şöyle bir bakın helak edici tüm sebepler olmasına rağmen Allah Teâlâ hala bizlere merhamet etmektedir. Ve şu toplumu helak etmemektedir. Ancak bunun yerine dünyada başka cezaları var etmektedir.

Örneğin Ad kavmi, Allah'ın verdiği nimetlere nankörlük etmesi ve peygamberine isyan etmesiyle, Lut kavmi hemcinslerine yönelmek suretiyle bir çeşit zinayı helal kabul etmesiyle, Semud kavmi yine peygamberlerine itaatsizlik etmeleriyle, Medyen kavmi ölçü ve tartıda eksiklik yapmalarıyla helak olmuşlardı.

Düşünüldüğünde helak olan kavimlerin vasıfları, helak sebepleri bizim toplumumuz da ne yazık ki mevcut. Rabbim bizleri bağışlasın. Âmin...

Bunun sebeplerinden bir tanesi de Rasulullah'ın (sav) ümmetinin toplu helak ile helak olmaması için dua etmesidir. Ümmeti Muhammed için toplu helak yoktur.

Nitekim Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

"Ben, Rabbimden, benim ümmetimi helak etmemesini istedim. Rabbim benim bu duamı kabul etti. Dedi ki: 'Onların helaki kendi aralarında olacaktır. Günah işledikleri zaman ben onları birbirine düşürecek ve vurduracağım.' Ben bunun da kalkmasını diledim, ama Rabbim bunu kaldırmadı."¹²

Selam ve dua ile...

¹² (Müslim)

**Öyleyse, onlara ne oluyor da
Kur'ân'dan yüz çeviriyorlar?**

**Sanki arslandan kaçan
yaban eşekleri gibidirler.**

EN ZAYIF KORUNAK ÖRÜMCEK YUVASI

Salih Bağırhan

salihbagirhan@takvadergisi.org

Kur'an-ı Kerim'in her kelimesi ve ayetler arasında ki bağ sıradan, rastgele oluşmamıştır. Allah'ın (cc) bütün kelamının altında büyük hikmetler yatmaktadır. Bu hikmetlere ve deryalara vakıf olmak çok zor bir iş değildir. Allah (cc) bazı kullarına ayetlerdeki inceliği fahmettirmektedir. Ayetlerdeki hikmetlere muttali olmak kişinin kendisiyle alakalı bir husustur. Avam bir insan Allah'ın kitabını zaman zaman âlimden daha iyi anlayabilir, âlimin düşünemediği birçok nükteyi düşünebilir ve ders çıkartabilir.

Kur'an'ın hikmetlerini ve inceliklerini nasıl idrak edebiliriz? diye soracak olursak bunun cevabı aslında basittir. Bunun yolu ilimle birlikte Kur'anla haşır neşir ve hemhal olmaktan geçer. Sadece Arapça'ya vakıf olmak yetmediği gibi sadece tefekkürde bazen yeterli olmayabilir. Her ikisi olduğu zaman ve Allah'ın da yardımı ile birçok ince meseleler idrak edilir ve yüce Allah ile olan irtibat bir daha kuvvet kazanır.

Allah (cc) kendi kelamının kulları üzerinde etkili ve doğru anlam kazanması için, kullarına birçok şeyi örnek vererek izah etmektedir. Bu Kur'an'ın üslubudur. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَئِنْ جِئْتَهُمْ بِآيَةٍ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ

“Andolsun ki bu Kuran'da insanlar için her türlü misali vermişizdir. Bununla beraber, eğer sen onlara bir mucize getirmiş olsan, inkâr edenler: "Siz ancak batıl şeyler ortaya atanlarsınız" derler.”¹

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

“Andolsun, biz bu Kur'an'da, belki öğüt alıp - düşünürler diye, insanlar için her bir örnekten verdik.”²

Allah'ın (cc) ayetlerinde de buyurduğu gibi, örnekleri ve benzetmeleri; insanların anlayabilmesi ve doğru yollara erişebilmeleri içindir. Allah'a teslim olan Müminler imanlarına iman katmaktayken; küfürde ve isyanda aşırıya gidenlerin ise küfrünü artırmıştır. Kur'an ayetleri kimilerine hidayet numunesi olurken, kimilerinin de sapıklıklarını artırmıştır.

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا

“Biz, Kur'an'dan öyle bir şey indiriyoruz ki o, müminler için şifa ve rahmettir; zalimlerin ise yalnızca zıyanını artırır.”³

Ömer İbn-i Hattâb'dan (ra) rivayet edildiğine göre, Rasulullah (sav) şöyle buyurdu:

“Allah şu Kur'an'la bazı kavimleri yükseltir; bazılarını da alçaltır.”⁴

Nevevi, Riyazü's-salihinde İmam Müslim'den seçip aldığı bu hadisin baş tarafında şu bilgiye yer verir: Ömer'in (ra) Mekke'ye vali tayin ettiği Nâfi' İbn-i Abdülhâris, Mekke taraflarındaki Usfân'da Halife Ömer'e rastlar. Halife kendisine:

Bu vadi halkına kimi memur tayin ettin, diye sorar. O da:

– İbni Ebzâ'yı tayin ettim, der. Ömer (ra):

¹ (30/ Rum 58)

² (39/ Zümer 27)

³ (17/İsra 82)

⁴ (Müslim)

– İbn-i Ebzâ kimdir, diye sorunca, vali:

– *Bizim âzatlı kölelerimizden biridir, cevabını verir. Ömer (ra):*

– Sen onların üzerine bir âzatlı köleyi mi tayin ettin, deyince, Nâfi':

– *Fakat o, Allah'ın kitabını iyi okuyan ve bütün farzları da bilen biridir, der.*

Bunun üzerine Ömer (ra):

– “Dikkat edin, Rasulullah (sav) şöyle buyurdu...”, diyerek yukarıdaki hadisi nakleder.

Evet ayetler ve hadisler ışığında anlaşılmaktadır ki Kur'an kimilerinin hidayetine vesile ve şifa olurken; kimilerine ise sapıklıklarını artırmaktadır.

Allah izin verirse bu ay, tefekkür köşemizde Ankebut suresinin 41. ayetini anlamaya ve bu ayetten dersler çıkarmaya çalışacağız. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنَ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ
الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ
الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

“Allah'tan başka dostlar edinenlerin durumu, örümceğin durumu gibidir. Örümcek bir yuva edinir; halbuki yuvaların en çürüğü şüphesiz örümcek yuvasıdır. Keşke bilselerdi!”⁵

Allah (cc) bu ayette kendisinden başka her türlü varlıkları veli edinenleri, Allah'ın kanunlarını hiçe sayıp, dost edindiklerinin kanunlarını benimseyenleri örümceğin yuvasına benzeterek bu kimselerin acizliklerini bildirmektedir. İnsanoğluna iki tercih sunulmaktadır. Ya Allah'ın emirlerine, kanunlarına, yasalarına uyarak Allah'ı

seçecek, ya da yuvaların en çürüğü olan örümcek yuvasını tercih edecek. Allah'ı seçenler bu dünyada ve ahirette Allah'ın koruması altına girecek; Allah'tan başkasını seçenler örümceğin yuvasını seçecek. Hangisi sahibini korumaya daha layık ve daha güçlüdür?

Allah'ın indinde insan kemiyetinin hiç önemi yoktur. Bütün dünya tercihlerini Allah'tan başkasına kullansa Allah'a karşı galip gelemeyenler ve her zaman yenilgiye mahkûm olurlar. Allah'ın nazarında bu insanların hepsi örümcek yuvasını seçmiş zavallı kimselerdir. Allah'ın yanında tercih kimliklerini kullananlar, Allah'ın himayesinde ve yardıma mazhar olan kimseler olacaktır.

Hayatlarının tüm alanında Allah'ı Tevhid edenler sağlam ve izzetli olurken; Allah'a ortak koşanlar ise zayıf ve zillet içerisindeyler. Allah'a ortak koşan kimselerin örümcek yuvasına benzetilmesi oldukça manidardır. Örümcek yuvasının ne kendisine ne de başkasına bir faydası olmadığı gibi kendisine gelen zararı def etmeye de muktedir değildir. 21. yüzyılda teknolojinin ilerlemesiyle birlikte tüm bilgiler insana bir tuş kadar yakındır. Ruhlar âleminde Allah'a verilen misak, ardından Rasullerin ve kitapların nüzul olması ile birlikte insanoğlunun Allah'ı birlemesi ve ona ortak koşmaması için tüm engeller kalkmıştır. İşte böyle bir dönemde bile Allah'a ortak koşan kimseler ahirette örümcek yuvası gibi zayıf, yapayalnız ve azaba duçar olacak kimselerdir.

Muvahhid müminlerin bu ayeti iyi tefekkür etmeleri gerekmektedir. Küfür ve zulmün hâkim olduğu sistemlerde yaşamak zorunda kalan müminler iyi bilmeliler ki, Allah'ın hâkimiyetini kendilerinde bulundurdıklarını iddia edenlere, dik duruşlarını yılmadan göstermeleri gerekmektedir. Çünkü küfür sistemlerinin Allah

⁵ (29/Ankebut 41)

katında hiç güçleri yoktur. Onların güçleri ve kuvvetleri örümcek ağının edindiği yuvaya benzer.

Örümcek ağının oluşturduğu ev nasıl kuvvetli olabilir ki?

Örümcek ağının oluşturduğu yapı nasıl sağlam olabilir ki?

Örümcek ağının oluşturduğu ev nasıl Allah'ın himayesinden korunaklı olabilir ki?

Güç ve kuvvetin sadece Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın elinde olduğuna iman edenler, pes etmezler, başlarına gelen musibetlere aldırış etmezler. Müminler iki hedef doğrultusunda yollarına devam ederler. Ya zafer ya da şahadet...

قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ وَنَحْنُ
نَتَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمُ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ
أَوْ بَأْيِدِنَا فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبَّصُونَ

"De ki: "Siz bizim için iki güzellikten (şehitlik veya zaferden) birinin dışında başkasını mı bekliyorsunuz? Oysa biz de Allah'ın ya kendi katından veya bizim elimizle size bir azap dokunduracağını bekliyoruz. Öyleyse siz bekleyedurun, kuşkusuz biz de sizlerle birlikte bekleyenleriz."⁶

Bazı İslami çevreler sürekli "dünyanın süper güçlerinin, başta Amerika olmak üzere diğer batı ülkelerinin olduğu, bunlar olduğu müddetçe küçük dahi olsa İslami hareketin olmayacağı, Müslümanların yaptığı tüm işlerde onların bir parmağının olduğunu vs" dile getirmektedirler. İslami hareket, birlikteliği sağlanmaya başladığı zaman, Müslümanların zihinlerine sürekli büyük tağutların ellerinin mutlaka burada olduğu imajı verilmeye çalışılmaktadır.

Müslüman kimse nerede ve nasıl hareket edeceğini Nebi'nin (as) yolundan ve menhecinden bilir. Akıllı hareket etmesini ve siyasi hamlelerle Müslümanların maslahatını düşünerek doğru yola kendisini ve etrafını kanalizetmesini bilir. Tüm bunlardan sonra egemenliği ve mutlak idareyi elinde tutan Allah'a teslimiyet ve tevekkülünü yerine getirerek yoluna devam eder. İmtihanlar gereği galipte gelebilir, mağlupta olabilir. Ama işin sonucunda sebat eden müminler galip gelecektir.

إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُ وَتِلْكَ
الْآيَاتُ نَدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ
وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ

"Eğer bir yara aldıysanız, o kavme de benzeri bir yara değmiştir. İşte o günleri biz onları insanlar arasında devrettirip dururuz. Bu, Allah'ın iman edenleri belirtip-ayırması ve sizden şahitler (veya şehitler) edinmesi içindir. Allah, zulmedenleri sevmez. (Yine bu) Allah'ın, iman edenleri arındırması ve inkâr edenleri yok etmesi içindir."⁷

Ashab-ı Uhdud, iman eden Müslümanlar için ateşten hendek kazdılar. İman edenleri ve imanlarından dönme-yenleri ateşli çukura attılar. Olay Müslümanların öldürülmesi ve yok olmasıyla sonuçlandı. Ama Allah (cc) kazanan kişilerin Müslümanlar olduğunu şu ayette dile getirerek, asıl zafere ve yenilgiye ulaşanların konumunu kullarına öğretmiştir.

⁶ (9/Tevbe 52)

⁷ (3/Al-i İmran 140-141)

Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ

“Gerçek şu ki, mü'min erkeklerle mü'min kadınlara işkence (fitne) uygulayanlar, sonra tevbe etmeyenler; işte onlar için, cehennem azabı vardır ve yakıcı azap onlarıdır. Şüphesiz iman edip salih amellerde bulunanlara gelince; onlar için altından ırmaklar akan cennetler vardır. İşte büyük 'kurtuluş ve mutluluk' budur.”⁸

Ayete tekrar dönecek olursak Allah (cc) bu ayeti kerimede Allah'tan başka veli edinenleri neden başka şeylere benzetmemişte örümcek yuvasına benzetmiştir?

Şu şekilde cevap verebiliriz:

Allah'tan başka veli edinenlerin, soğuğu ve sıcaklığı muhafaza etmeyen, zararı ve faydası olmayan örümcek yuvasına benzetilmesi, onların kötü akıbetini gözler önünü sermektedir. Şiddetli bir şekilde rüzgâr estiğinde örümcek evinin esamesi okunmaz, ortadan kaybolup gider. Allah'a ortak koşanların amelleri de böyle toz zerrecik haline gelecek, kendisine fayda vermeyecektir.

وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا

“Onların yaptıkları her bir (iyi) işi ele alırsınız, onu saçılmış zerrecik haline getiririz (değersiz kılarız).”⁹

Şirk taifesinin her zaman güçsüz olduğu gözler önüne serilmektedir. Ne kadar şirk topluluğu varsa hepsinin gücünün zayıf olduğu bildirilmektedir.

Ayetin sonunda ise örümcek yuvasını tercih edenlere şöyle nida edilmektedir:

لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

Keşke bilselerdi...

⁸ (85/Buruc 10-11)

⁹ (25/Furkan 23)

RABLERİNE KARŞI KÂFİR OLANLARIN
AMELLERİNİN DURUMU,

FIRTINALI BİR GÜNDE RÜZGÂRIN SAVURDUĞU KÜL GİBİDİR.

YAPTIKLARI İYİ İŞLER KARŞILIĞINDA ELLERİNE HİÇBİR ŞEY GEÇMEZ.
İŞTE BU, DERİN BİR SAPIKLIKTIR.

İBRAHİM 18

AİLENİN ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİ

Ayşe Ebrar

Hamd bizi yaratan, doğru yolu gösteren bizi din kardeşliği ve aile gibi nimetlerle rızıklandıran Allah'adır. Salat ve selam, Allah'ın dinini yaşamakla bir toplumu ıslah etme, bir aileyi kurma, hususunda bizlere örnek olan Muhammed'e (sav), ailesine ve ashabının üzerine olsun.

Değerli kardeşlerim; biz geçen üç sayıda aile köşesindeki yazılarımızda bacılarımıza yönelik konulardan bahsetmiştik. Ancak bize ayrılan köşe sadece kadına özel olmayıp aile ile ilgili olduğu için bu ve bundan sonraki yazılarımızda ailenin bütün fertlerine yönelik yazılar yazmayı düşündük.

Rabbim bizleri kendini razı edecek, salih amellerin yapılmasına vesile kılsın. Değerli ablalarım ve abilerim; bizim asıl görevimiz Allah'a kulluktur.

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.¹

Dünya hayatının huzuru, ıslahı ve istikrarı, ahiret saadetimiz; Allah'a kulluk görevimizi yapıp yapmamıza bağlıdır.

Evlilik ve aile hayatı da Allah'a kulluk görevinin bir bölümünü içine alan bir müessesedir. Bir Müslüman bu bilinçte evlilik yapıp aile hayatını kurmalıdır. Eğer Allah'ın rızasına yönelik aile hayatı kurulursa zevk ve huzur verir.

Evlilik Allah'ın emri ve bütün peygamberlerin uygulamasıdır.

وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ
وَأَمَّا بَيْنَكُمْ أَنْ يَكُونُوا قُفَرَاءَ يُعْنِيهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

Sizden bekar olanları kölelerinizden ve cariyelerinizden durumu iyi olanları evlendirin. Eğer bunlar yoksul iseler, Allah onları Lütü ile zenginleştirir Allah lütü geniş olandır hakkıyla bilendir.²

Yüce Allah'u Teala eşlerin tek parçadan (tek insandan, Adem'den) iki parçaya (Âdem ve Havva'ya) ayrılmasını dilemiştir.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ
نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا
رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ
بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan; ikisinden birçok erkek ve kadın (meydana getirip) yayan Rabbinize karşı gelmekten sakının. Kendisi adına birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'a karşı gelmekten ve akrabalık bağlarını koparmaktan sakının. Şüphesiz Allah, üzerinizde bir gözetleyicidir.³

Allah'u Teala daha sonra insanın yalnızlığı giderilsin, huzura kavuşsun, mutmain olsun, nesli sekinete ulaşsın, insan nesli devam etsin, her iki eşte günahlarından korunsun, sakın, huzurlu, güvenli bir yuvada eşler korunmaya alınsın diye Allah'u Teala bu iki parçayı (Âdem ve Havva'yı) tekrar kavuşturmak istedi ve böylece yeryüzünün ilk ailesi kuruldu. Âdem ve Havva imtihan olan hayat yolunda birlikte yürümeye başladılar.

¹ (51/Zariyat 56)

² (24/Nur 32)

³ (4/Nisa 1)

Bir erkek ve kadın belli bir yaşa geldikten sonra ne kadar güzel bir ortamda yaşarsa yaşasın içlerinde tam olgunlaşmayan bir hırçınlık vardır. İçlerinde doymayan bazı duygular vardır. Bu duyguları ne para ne aile ne de arkadaş tatmin edemez. Allah azze ve celle nikah akdi ile oluşan aile kurumunu bu duyguları tatmin eden bir unsur yapmıştır.

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْتَكِرُونَ

Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için nefislerinizden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de onun ayetlerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.⁴

Evlilik eşler arasında hayat ortaklığını sağlayan ve neslin devamını sağlamak, haram ilişkilerden korunmak, huzurlu ve mutlu bir hayat yaşamak, ömür boyu birbirine destek olmak amacı ile kadın ve erkeğin karşılıklı olarak yaptıkları bir akittir.

Peygamberimiz (sav) şöyle buyurur;” Evleniniz, çoğalınız çünkü ben kıyamet gününde sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim.” İbn-i Mace Nikah babı

Gerek Peygamberimiz gerekse geçmiş peygamberlerde evlenerek kavimlerine her konuda olduğu gibi evlilik konusunda da örnek olmuşlardır.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ

Andolsun, senden önce de peygamberler gönderdik. Onlara da eşler ve çocuklar verdik. Allah'ın izni olmadan hiçbir peygamber bir mucize getiremez. Her ecelin bir yazısı vardır.⁵

İnsan "Tam" olarak doğmaz. Tamamlanmak üzere doğar, insan doğduğu yerde her şeye ihtiyaç duyar. Kendisine yetmez ve yetemez. Ondan dolayı maddi ve manevi ihtiyaçları vardır.

Evlilik ve aile de insanın ihtiyaç duyduğu en önemli şeylerdendir. İnsan ancak evlilik ve aile kurmayla birçok ihtiyacını giderebilir. Evet kendi başına kalınca sadece erkektir, kadın da kendi başına kalınca sadece kadındır. Ama kadının bulan kadın tam bir insan olur çünkü erkek ve kadın yalnız başına yaşamak üzere yaratılmamıştır. Hidrojenin de oksijenin bir araya gelip suyu oluşturduğu gibi kadın ve erkekte bir araya gelerek insanı oluşturur.

Erkek ve kadın fiziksel, zihinsel ve psikolojik niteliklere, farklı duyu ve arzulara sahip olan iki ayrı cins halinde yaratılmıştır. Daha sonra kadın ve erkek yaratılışlarındaki mükemmel ahenk sayesinde her biri diğerine mükemmel bir eş olur ve her birinin fiziksel ve psikolojik ihtiyaçları tam anlamıyla diğerinin fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarına karşılık gelir.

İnsan evlilikte kalbine karşı bir kalp bulur. Zira insanda sevmeye duygusu ve bağlanma duygusu vardır. Erkek ve kadın evlenince ve aile kurunca fitratlarında olan sevmeye, sahiplenme, yoldaş edinme gibi yapısında olmayan eksiklikleri gidermeye ömürlük bir arkadaşlık kurup bir evde aile olunca, kendileri dünyada belirsiz olmak yerine bir adres edinmiş olurlar.

Evlilik, Allah'ın düzenlediği ve işletilmesini istediği üreme konusudur. Aile yeni doğan yavruyu korumak, hakkına riayet etmek, ruhunu aklını ve bedenini geliştirmek için çabalayan bir yuvadır ve böyle bir yuva çocuk için Allah'ın ona bir nimetidir. Çocuğun aile atmosferinde rahmet, sevgi ve dayanışma duyguları gelişir ve yaşamını devam ettirir orada aldığı kültürle hayatını yaşar.

⁴ (30/Rum 21)

⁵ (13/Rad 38)

Doğumunda en fazla anne babaya ihtiyaç duyan canlı insandır, çünkü insanın küçüklük devri diğer canlılardan daha uzun sürer. Bütün bunlardan dolayı kişi aileye yük olarak bakmayıp nimet gözüyle bakmalıdır.

Değerli ablalarım ve abilerim evlilik biz insanların imtihan ediliş sınavıdır. Aile hem nimet hem de imtihandır.

İnsanın tercih ettiği ve vazgeçtiği şeylere göre, fıtratı ve karakteri oluşur, iyi ve hayırlı olanı tercih edip, batıl, haram ve şer olana sırt dönerse iyi ve hayırlı bir insan olup imtihanında başarılı olur.

Birçok kişi hem nimet hem de imtihan olan bu evlilik akdini yapar ve bir aile kurar, bazıları bu aile nimeti ve imtihanını Allah'ın istediği gibi şükürle, Allah'ın belirlediği ölçülerle yürüterek Allah'ın razı olduğu bir kul olurken bazıları da bu imkanları heder eder ve imtihanını kaybeder.

Ailede iyi olan biri toplumda da iyidir. Bilinçli bir aile kurmak isteyen insanın başta ne için evlendiğini bilmesi gerekir, evliliğin ne amaçla yapılması gerektiğini düşünmeli, bu sorunun cevabı olmadan ve İslam'ın aileyle ne amaca ulaşmak istediğini anlamadan macera olsun diye evlenmemelidir. 'Ben evleneyim de olursa olur, olmazsa boşanırım' diyerek evlenilmemelidir. Çünkü baştan 'olmazsa boşanırım' diyerek evlenen kişiler ufak bir sorunda veya hoş gitmeyen küçük bir meselede veya birkaç isteği olmayınca hemen boşanıp aileyi dağıtabilirler.

Aynı; kararlı, ne yaptığını bilen bir komutan gibi. Böyle bir komutan savaşın ortasında hemen savaşı bırakıp gitmez, kararlı bir şekilde devam eder ve savaşı kazanan da kararlı olan komutandır.

Gemi tehlikeye girince ilk kaçan fareler gibi değil de gemiyi kurtarmak için çabalayan kaptan gibi olmalıdır, çünkü sorun yaşamayan hiçbir aile yoktur. Peygamber Efendimiz'in (sav) evliliklerinde dahi bazı sorunlar olmuş ama Peygamberimiz sabır ve hoşgörü ile sorunları çözmüştür.

Rivayet edildiğine göre; "Bir gün Safiye annemiz Peygamber Efendimize Aişe annemizin evinde iken bir tabak yemek gönderdi, güzel yemek yapması ile bilinen Safiye annemizi Aişe annemiz kıskandı ve bu duygunun tesiriyle hizmetçinin eline vurarak yemeği yere döktü kap iki parçaya ayrıldı. Bunun üzerine Allah rasulü orada bulunanlara '**Anneniz kıskandı**' buyurarak iki parçaya ayrılan kabı alıp eli ile birleştirdi yiyeceği içine koydu sonra da evdekilere '**yiye**' buyurdu, evdekiler yediler daha sonra hizmetçiye sağlam olan başka bir kap verdi kırık olan kabı ise Aişe annemizin odasında tuttu."⁶

Bu hadiste de görüldüğü gibi Rasulullah (sav) Aişe annemizin verdiği bu tepkiyi almayarak azarlayıp kızmak yerine hoşgörüyle karşılamıştır.

Bir ailenin İslam nezdinde iyi bir aile olabilmesi için kadının ve erkeğin nefsi-ne göre bulmuş olduğu çözümler değil Allah ve Rasul'ünün getirmiş olduğu çözümler o ailede esas alınmalıdır. Hem erkek hem de kadın, Allah'ın ve Rasul'ünün onlara belirlediği ölçülerle hareket ettiklerinde iyi bir aile kurabileceklerdir.

Allah'u Teala kullarına aile kurmayı meşru yapmakla bırakmamış aynı zamanda ailede hem erkek hem kadını bağlayan bazı kurallar ve emirler belirlemiştir, eşler bu emir ve kurallara riayet ederek Allah'ın rızasını arzulayarak evlenip yuva kurarlarsa bu aile iki eş içinde Allah katında sevap ve hayır olup onları Allah'ın rızasına ulaştırır.

⁶ (Buhari, Nikah 106)

Bugün maalesef toplum, aileler ve fertler işlerini Allah'ın hükümlerine ve Rasulullah'ın örneklerine göre düzenlemedikleri için mutlu, huzurlu ve güven dolu bir topluma, aileye ve hayata sahip olamıyorlar.

Nasıl ki bir toplum, Allah'ın ve Rasulü'nün hüküm ve kanunlarına göre yönetilmediğin de ifsat olup bozuluyorsa aile de aynı şekilde Allah'ın ve Rasulü'nün hükümlerine göre yaşayıp düzenlenmiyorsa ifsat olur, mutluluk yerine mutsuzluk ve huzursuzluk veren bir kurum haline gelir. Eğer bir ailede huzur, mutluluk sükûnet, sevgi, merhamet yoksa huzursuzluk, sevgisizlik, fesat varsa bunun temel nedenlerinden biri de erkeğin, kadın hakkında Allah'ın koymuş olduğu kanunları gözetmemesindendir.

Kadının da Allah'ın erkek hakkında koymuş olduğu kanunları gözetmemesindendir. Çünkü bir yerde mutluluk ve huzur olabilmesi için Allah'ın koymuş olduğu hakların gözetilmesi gerekir, ondan dolayı da aile kuracak gençlerin erkek olsun kadın olsun eşlerinin haklarını bilmesi gerekir.

Aile içerisinde huzursuzluklar başlayınca iki eş oturup beraber, hoşgörüyü konuşarak 'Bizler birbirimize karşı görevlerimizi yapıyor muyuz' diye istişare ederek, affedici bir üslupla sorunlarını çözmelidirler.

Erkek ve kadının aile içindeki görevleri ve sorumlulukları insanın aklına ve arzusuna terk edilecek kadar basit değildir. İnsanın körü körüne içine dalaçağı bir mevzu 'da değildir. Çünkü insan hiçbir zaman erkeği ve kadını yaratan Allah gibi onların taşıyabileceği sorumlulukları, fotoğraflarını ve yaratılış olarak uzvi, akli, ruh, yapısını bilemez.

Geçmişteki ve günümüzdeki cahiliye nizamında, ailede erkek ve kadının sorumlulukları ve buna benzer şeyler, insanlara ve onların arzularına bırakıldığından dolayı insanların fitratlarına ve yaratılış tabiatlarına çok büyük zarar vermiştir. Ancak bu cahiliye sistemleri, ne yaparsa yapsın erkek ve kadının fitratını değiştiremedikleri için ancak asli yaratılış fitratına zarar verip hem erkeği hem kadını fitratlarında olmayan ve yaratılış tabiatlarına uymayan bir hayatın ve sorumlulukların içine iterek her ikisine de zarar vermiş, huzursuz etmiş ve önce ailede sonra toplumda bozulmaya sebep olmuşlardır. Erkeğin ve kadının fitratına muhalefet ederek, İslami sistemin dışındaki insan ürünü yasalar ve sorumluluklar, erkeğin hem toplumun içindeki hem de aile içindeki hakimiyetine zarar vermiş ve onun konumunu sarsmıştır. Bundan dolayı da birçok kadın nefsi arzularına kapılıp erkeğin hakimiyetine karşı başkaldırmıştır. Bunun neticesinde ise erkek ailede hakimiyetinin gerekliliklerini hakkıyla yapamadığı için ailede zaaflar, buhranlar, mutluluktan mahrumiyet ortaya çıkmıştır.

Hakimiyetin baba da olmadığı bir ailede büyüyen çocukların birçoğunun karakter ve fitratı bozularak büyüüp bir aile kurdukları zaman; erkek çocukları ailesi üzerine bir veli olarak kurması gereken hakimiyeti kuramamakta, kız çocukları ise annesinden gördüğü gibi kocasına itaat etmek yerine isyan ederek ailenin hakimiyetini ele almaya kalkışmaktadır.

Erkek ve kadın eşine ve çocuklarına karşı haklarını yerine getirmediklerinde ve güzel ahlak, saygı ve sevgi üzerine ilişkilerini sürdürmedikleri zaman bu ailelerdeki çocuklar, etrafına karşı saygısız, karakteri bozuk, sevmesini bilmeyen kişiler olurlar. Bunun sonucunda toplumda, ailesinde ve işlerinde başarılı olamaz. Ancak aile düzgünse çocuk da karakterli ise ne yaptığını bilen, toplumda, ailesinde ve işlerinde düzgün ve başarılı olur.

Çocuk daha doğarken ilk yaşlarında gördüğü örnekler üzerinde bir yaşam kılavuzu edinir. Uzmanların açıkladığı üzere 0-5 yaş aralığında insan öğrenir, sonraki öğrenmeleri ilk öğrendikleri üzerine kurulur.

Nebraska üniversitesinde bilimsel bir araştırma yapılmış, bu araştırmaya göre, mutlu ve huzurlu ailelerde üç özellik tespit edilmiştir:

1- Mutlu aile fertlerinin birlikte vakit geçirmeleri.

2- Aile fertlerinin doğru olan şeyler de birbirlerini onaylamaları ve ona saygı duyarak desteklemeleri.

3- Aile fertlerinin dindar ve dinine bağlı olması.

Maalesef günümüz cahiliyesinde ise sürekli İslami hassasiyetlere ve aile yapısına zarar vermek isteyen ve kendini İslam'a nispet eden toplumları bozmak isteyenler bu toplumlarda özellikle İslami hassasiyetleri ve aile yapısını bozmak için sürekli bencilce yaşamayı, herkesten önce kendisini düşünmesi gerektiğini, evlenmeden de istediği gibi yaşayıp gayrimeşru ilişkiler kurarak hayatını daha özgür ve rahat yaşayacağına empoze etmektedir.

İsviçreli aile hukuku uzmanı Profesör Gaston Jeze geçmişi İslam'a dayanan ve hala İslami hassasiyetlere göre aile yapısı sürdüren, Türkiye ve bazı ülkelerdeki aile yapısını incelediği makalesinde şöyle yazar; "Ben batılı bir aile hukuku profesörü olarak diyorum ki Türk milletinin elinden aile nizamını alınız, o zaman onlardan geriye çok şey kalmaz. Çünkü bu insanların ecdadı olan Osmanlı'nın aile hayatındaki güzellik, nezaket, samimiyet başka yerlerde yoktur. Çünkü aslı İslami hassasiyete dayanan toplumlar da eşler birbirlerine sevgi ve saygı ile bağlıdır. Evlilik dışı ilişkiler ise toplum

tarafından yadırganıp hoş görülmemektedir, bu hassasiyetleri de ailede öğreniyorlar. Konunun özeti, dini hayat biterse aile hayatı da biter, aile biterse de o toplumda huzur, saadet her şey biter. Bu durumda hedefimiz bellidir; önce İslami, dini hayat bitirilecek sonra sıra aileye gelecek nihayet toplum paramparça olacak."

İşte kardeşlerim; Bizim yaşadığımız bu toplumda buradaki tağutlarla anlaşılan batılı müşrikler, her gün biraz daha fitnelerini arttırarak insanların yaratılış gayelerini unutmalarını, Rabbine Tevhid üzere inanmalarını, Kur'ana göre bir yaşam edinmelerini istemedikleri için; gerek medyayla gerek küfrün aşılandığı okullarıyla gerekse insanların Tevhid akidesinden uzak, sadece bir takım ibadetlerle oyalayan hocalarıyla, İslam dinini ve İslami ölçülere göre kurulmuş yuvaları yok etmeyi ve sadece kendi çıkarını düşünen Rabbini ve dinini unutmuş, hevasını ilah edinmiş bencil insanlar yetişmesini istiyorlar. Bu dini ifsat eden ve aileyi bozan fitnelerini medya aracılığıyla kimi dizilerle, sinemalarda ve telefonlar üzerindeki birçok uygulamalarla rahatça her evin ve ailenin içine kadar sokup insanları istedikleri gibi yönlendirebiliyorlar.

Değerli ablalarım ve abilerim şunu asla unutmayalım ki Allah'ın yardımı olmadan ve Allah'ın şeytana ve her türlü fitneye karşı bizi ve ailemizi koruması olmadan ailemizin, Allah'ın istediği gibi huzur ve mutluluk dolu bir aile olması mümkün değildir. Bunun için sürekli Allah'a dua edeceğiz ve ailemizin salih ve Allah'ın razı olduğu bir aile olması için mücadele edeceğiz.

Kardeşlerim şunu bilelim ki Allah'ın istediği gibi yürütülen evliliklerden birçok hayırlar ortaya çıktığını bilen şeytan, bu aileye karşı düşmanlık edecek ve o aileyi yıkmak için eşler arasında birçok vesveseler vererek, fitne ve huzursuzluklar çıkararak eşlerin birbirlerine karşı yaptığı güzel şeylerin sevabından mahrum edecek ve onları birbirine düşürmek için elinden gelen her şeyi yapacaktır.

Cabir (ra) dan rivayetle Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur;

İblis tahtını su üzerine kurar sonra yapacakları kötülükleri yapmak üzere avenesini sağa sola gönderir. Makam ve mevkie ona en yakın olan, fitnenin en büyüğünü yapandır. Hepsi yaptıklarını anlatmak üzere iblisin yanına gelir ve içlerinden birisi;” Ben şunu yaptım.” der. Ancak iblis, ona “Senin yaptığında bir şey mi? der. Sonra bir başkası gelir ve “falan adamın karısından boşanıncaya kadar yakasını bırakmadım” der. İblis bundan o kadar memnun olur ki hemen onu yanına çağırır ve sen ne iyi iş yapmışsın” der.⁷

İnsan ve cin şeytanların bizim ailemiz üzerinde kurduğu tuzakların boşa çıkması ve Allah'ın bizi onun her türlü fitnesinden koruması için de bizim ve eşlerimizin her türlü işimizi Allah'ın rızası için ihlasla yapmamız gerekir. Çünkü Allah ihlaslı kullarını şeytanın hilesinden kurtaracağını bildiriyor.

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ
إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ

İblis “Rabbim beni saptırmana karşılık andolsun ki yeryüzünde kötülükleri onlara güzel göstereceğim, içlerinde ihlaslı olanlar hariç bütün kullarını azdıracam.”⁸

Eğer bizler evimizde günahları işlemez ve işlenmesine de izin vermezsek ve Allah'ın emirlerini kendimiz yapıp, ailede olan diğer kişileri de yapmaya teşvik edersek yani diğer ortamlar gibi aile içinde de Allah'ı gözetirsek, Allah o aileyi bize huzur veren bir yuva yapacaktır.

Değerli okuyucularımız Rabbimiz bizlere ve sizlere Kur'an ve Sünnet'in gösterdiği yol üzere yaşamayı, aile kurmayı, içinde yaşadığımız toplumu imar etmeyi ve neslimize hayırlı bir örnek olmayı nasip etsin.

Âmin.

Allah'a emanet olunuz.

⁷ (Müslim)

⁸ (15/Hicr 39 - 40)

TAKVA YOUTUBE
KANALINA ABONE OLARAK
BİZE DESTEK
OLABİLİRSİNİZ

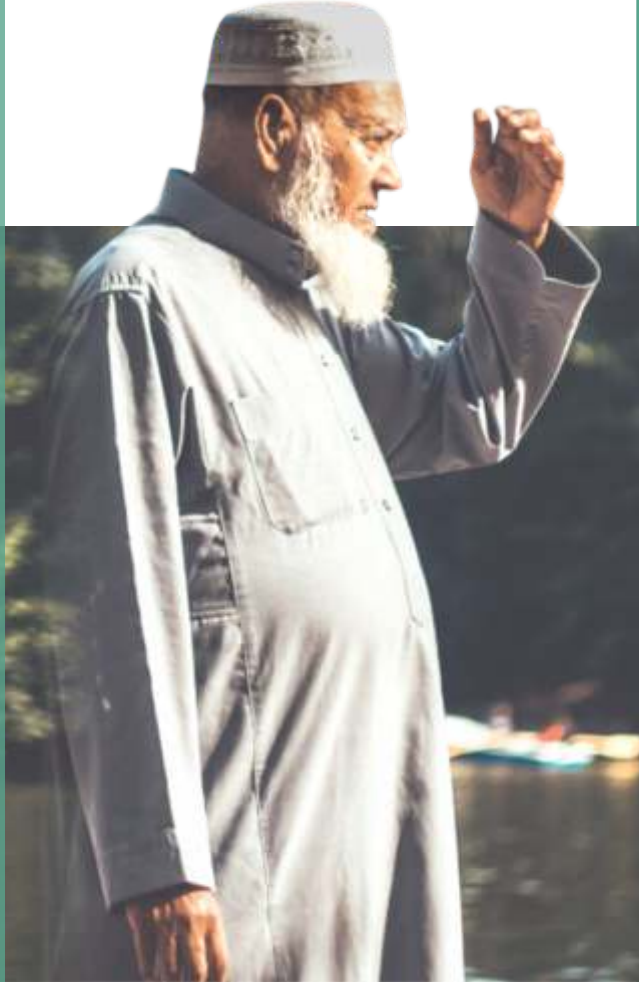

MÜSLÜMANIN AHLÂKI

Bilal Özbuğday

bilalozbugday@takvadergisi.org

Rasulullah (sav), Hira mağarasında inzivaya çekilmesinin ardından ilk vahiy, Cebrail (aleyhisselam) tarafından efendimize getirildi. Bunun üzerine Rasulullah (sav), korkarak ve yaşadığı olayın dehşetiyle hızlıca evine vardı. Evine varınca annemiz Hatice'ye (ranha), “**Beni örtün, beni örtün.**” dedi. Korkusu geçinceye kadar, annemiz kendisini örttü. Rasulullah (sav), olan olayları annemize anlatınca, Hatice annemiz kendisine şunları söyledi; “Hayır! Vallahi Allah asla seni utandırmaz. Çünkü sen sıla-i rahim yaparsın. Düşkünleri korur, misafiri ağırlar, haklı olanın hakkını savunur, olmayana verirsin.”

Bunları söyledikten sonra da Hatice annemiz, Rasulullah'ı (sav) alarak bu olanları anlamak için amcasının oğlu Varaka bin Nevfel'e götürdü.

Siyerden zikrettiğimiz bu kıssa, Rasulullah'ın (sav) ahlâkının örnekliğine işaret eden olaylardan sadece bir tanesidir. Daha buna benzer siyerden, Rasulullah'ın (sav) ahlâkının yüceliğine delalet eden onlarca kıssa bulabiliriz.

Hatice annemiz, Rasulullah'ın (sav) yaşadığı olayın üzerine ilk onun ahlâkına dair hususlara vurgu yapmıştır.

Ayrıca daha önceki yazılarımızda Rasulullah'ın (sav) Safa tepesinde kavmine yapmış olduğu davetinden bahsetmiştik. Efendimizin güzel ahlâkı kendisinin davetinde kendisine yardımcı olan ve davetini kolaylaştıran bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Müslümanın ahlâkı, akidesi kadar önemlidir, mühimdir. Çünkü inanç esasları, akidesi onun düşüncesidir. Onun ba'tını yani içindeki sakladıklarıdır. Ancak ahlâkı, fiilleri, amelleri ise inancından kaynaklı dışa vurduklarıdır.

Ahlâkın önemli olduğuna işaret ederek Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur;

“Ben güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim.”¹

Müslüman ahlâkına son derece önem göstermelidir. Akidesine gösterdiği önem gibi ahlâkına da önem göstermelidir. Çünkü kişinin edebi de ahlâkı da kendisinin dinindendir. İslam dini bir bütündür. İçerisinde inanç esasları ile birlikte, adabı muaşeretini de görgü kurallarını da ahlâk esaslarını da barındırmaktadır. Ancak ne yazık ki bugün Müslümanlar akidelerine gösterdikleri önemi, ahlâklarına, yaşayışlarına, toplum ile olan muamelelerine göstermemektedirler.

Bugün tevhidi kavrayıp, Allah'ın kendisinden istediği şekilde bir hayat yaşamaya adım atan bir Müslüman, cahiliyenin tüm kirlerini geride bırakmak suretiyle tevhide adım atmakta zafiyet göstermektedir. Kendisinin tevhidden önceki halinin devam etmesiyle birlikte sanki bir takım dünya görüşüne dair görüşleri değişmiş gibi kendisini hissetmektedir. Ve bu şekilde kendisini tanımlamaktadır.

Sonrasında ise Müslüman komşusuna zulmeden, işçisinin hakkını vermeyen, müşterisini aldatan, vaat ettiğini yapmayan, işçi ise patronunun hakkını tam vermeyen bir insan haline dönüşmektedir. Bu da akidesi değişen ama ahlâkı değişmeyen Müslüman portresini doğurmaktadır.

¹ (Buhari)

Ayrıca Müslüman, tevhidi kabul ettikten sonra bu çağırışı insanlara da sunacaktır. Bu yapacağı davet insanlara ağır gelen bir davettir. Bundan dolayı bu daveti insanlar, davet edenlerin ahlaklarıyla ve kişilikleriyle birlikte değerlendireceklerdir. Ki bu en doğal haklarıdır. O insanın gözünden düşünün. Farklı bir söylem içerisinde olan bir insan var, ancak bu insan yalnızca diğer toplum insanlarından düşünce olarak ayrılmaktadır. Bu insanın yaptığı davet ne kadar icabet ile karşılık bulur ki?

Gerçekten hakkıyla davet yapmak istiyorsan önce ahlakını düzeltmelisin. Çünkü hâl dili ile davet yapmak en etkili davet yöntemidir. Bu ise gerçekten bedel istemektedir. İnsan hiç tanımadığı yoldan geçen bir insana çok daha kolay davet yapabilir. İstedğini söyler, istediği şekilde ahkâm kesebilir. Çünkü o insan karşısındaki davet sahibinin hayatını bilmemektedir. Nasıl yer? Nasıl oturur? Nasıl kalkar? Emanete hıyanet eder mi? İnsanları aldatır mı? Söz verdiğinde arkasında durur mu, durmaz mı? İşte bu soruların cevabını o kimse bilemez, dolayısıyla davetçiyi değerlendiremez.

Ancak davete en yakın akrabandan başladığında ya da kendi öz kardeşinden başladığında hemen hayatın ile ilgili itirazları karşında bulursun. Dolayısıyla değişmen gerektiğini anlarsın. İşte bu yüzden ahlaklı bir Müslüman olmak, ahlaklı bir davetçi olmak bedel gerektirir.

Kişi ahlakına güvendiği kişiden dini alır. İnsanlar ticaret yaparken bile güvendikleri insanlar ile muhatap olmak isterler. Çünkü dünyada zarar etmek istemezler. Güvenilir esnaflar bir ürünü diğer esnaflardan pahalı bile satsa insanlar tarafından tercih edilir. Çünkü o esnafa insanlar güvenir, malzemedi çalmayacağını bilir. İşte

güven, insan ilişkilerinin olmazsa olmazıdır. Peki bahsettiğimiz bu güven insanın neyi ile alakalıdır? Elbette insanın ahlakı ile alakalıdır. İnsanların senden din almalarını istiyorsan ahlaklı olmak zorundasın.

Toplumumuzun insanları ciddi bir olgunlukta değil ki sendeki hataların kaynağının, düşüncelerinden kaynaklı olmadığını, senden kaynaklı olduğunu ayırt edebilsin. İslam daveti ile seni ayırabilsin. Ama bu sadece biz Muvahhidler için geçerli. Örneğin piyasada birçok sahtekâr ve üçkâğıtçı demokrat, laik insan var. Ama hiç kimse onların hatalarını demokrasiden ya da laiklikten bilmiyor. Ancak kendisini İslam'a nispet eden tüm camiaların hatasını insanlar İslam'dan bilmektedirler.

Güzel ahlak ile toplum içerisinde örneklik oluşturmak ve davet etmek, davete icabet edilmemesi halinde dahi insanların size karşı saygılarını oluşturur. İnsanların görüşlerinizden ötürü sizlere düşman olmamasını, en azından size ve düşüncenize karşı nötr olmalarını, sizin hakkınızda tarafsız bir toplum inşa eder. İşte toplumu en azından nötr, yansız hale getirmek Müslümanların ahlakı ile mümkündür.

Bu söylenilen ve yazılanların hatalı ya da yanlış olduğunu söyleyen tek bir tevhid ehli bile bulamazsın değerli kardeşim! Peki niçin bu sorunlar aşılmıyor? Çünkü bizler dinin hep teori yönüne yapışırız da o yüzden. Pratik yönünü ise bırakmış gitmişiz. Bu işin meşakkatli olduğundan bahsettik ya, işte bu yüzden bu iş bedel istemektedir. Ancak bunun gerekli olduğunu söylemek ya da yazmak bedavadır. Whatsapp'ta durum yapmak ise sudan ucuz. Hangi tevhid ehli ile dertleşsen Müslümanların ahlakları ile ilgili problemleri zikrettiğini görürsün. Sonra bundan dert yanan Müslümanın hayatına bakarsın. O da insanları kandırıyor, o da

söz verdiğinde tutmuyor, o da ticaretinde yamuk yapıyor. Peki bunları dert edinen o insanın bir önceki karakteri nerede? Bu dert aslında hepimizin derdidir.

İçimizden gerçek manada ahlâkı düzgün insanlar -Allahın rahmet ettikleri- çok az. İşte o az insanlar sanki iğne ile kuyu kazıyorlar. Halleriyle topluma, tevhid ehli olmayan insanlara örnek olmaya çalışıyorlar. Ancak diğer büyük kesimin yaptığı küçük hatalar tıpkı bir bumerang gibi hiç alakan olmasa da dinde kardeş olduğun için gelip seni de buluyor.

Şunu da ifade etmekte fayda görüyorum. Ahlâk, kitaplardan veya ders silsilelerinden ne yazık ki öğrenilmiyor. Evet, insanın birtakım şeyleri öğrenmesi gerekir. Bunu bir kitap ile ya da bir ders ile yapabilir. Ancak kastım şu; insan ne kadar ahlâk kitabı okursa o kadar ahlâklı olmaz. Ahlak, ders ile kitaplar ile inşa olmaz. Niyet ve istikrarı ile bu ancak gerçekleşebilir.

Bir de son dönemlerde Müslümanların içerisinde yaygın bir hale gelen akide beyanı talebi vardır. Herkes birbirinden akide beyanı istiyor. Sonrasında ise beyan ettiği akide üzerinden insanlara, hocalara, cemaatlara not veriliyor. Sonrasında bir şey olmuyor. Sınav gibi bir şey varsayın. Falanca kişinin ya da hocanın akidesi 10 üzerinden 7 veya 8 veya 9 çıkıyor. Zannetmeyin akide beyanından iyi alınca Müslümanlar var gücüyle onları desteklesin. Öyle bir şey yok. İnternette dinlenebilir hoca kategorisine girmiş olur en fazla.

İnsanlar topluluklardan akide beyanı bekledikleri kadar ahlâk beyanı beklemiyorlar. Onu o kadar önemsemiyorlar. Akide önemlidir. Ancak ahlâk da akide kadar önemlidir. "Neden önemlidir?" dersiniz, çünkü insanın ahlâkı, karakteri, duruşu sahip olduğu fikrin temsiliyetidir.

Örneğin bir kişiye akidesini sorduk ve son derece net cümleler ile bize akidesini anlattı. Düşüncelerinden ötürü kalbimiz son derece mutmain. Ancak bu sağlam görüş bildiren arkadaşımız kaypak bir insan, söylediğini yaşamayan birisi, çıkarlarına göre düşünce veya fikir belirleyen bir insan. O zaman belirttiği akidenin bir anlamı kalıyor mu insan nezdinde? Elbette hayır.

İşte bu yüzden insanın ahlâkı da akidesi de önemlidir. Peygamberimizin hayatının neredeyse tüm alanlarında bunu görmekteyiz.

Rabbim bizleri ıslah etsin.

Ahlâklarımızı güzelleştirsin. Âmin.

MÜSLÜMANLARIN GERİLEMESİYLE DÜNYA NELER KAYBETTİ?

Abdullah Talip

YAZAR: Ebu'l-Hasen Ali el-Hüseyin en-Nedvî
ÇEVİREN: Yrd. Doç. Dr. Abdullah Tırabzon
YAYIN EVİ: Kayhan
SAYFA: 416

Nedvî'nin kaleme aldığı bu güzide eserin adı, kâfirlere ve onlara meyleden kişilere merak uyandırırken; Müslümanları ise oldukça üzen ve derin derin üzerinde tefekkür edilmesi gereken bir durumdur. Yıllardan beri İslam bütün dünyaya hâkimken, yeryüzünde şirk ve küfür yokken tekrar zifiri karanlıklar içine kaybolup gitti ve sanki tekrar hâkim olmayacak gibi ümitsizlik içinde Müslümanların indinde yer edindi.

İşte bundan dolayı bizlerin atalet ve gaflet libasını atmamız, tekrar aslımıza dönmemiz gerekecektir. İslam dinini pratik hale getiren, tedrici süreyi de dini ve siyasi olayları güzel bir şekilde değerlendiren Nebi'yi (as) her zaman olduğu gibi bu konularda da örnek almamız bizlerin üzerine vecibelerden bir tanesidir.

Nedvî, Müslümanların gerilemesinin faktörlerini ve etkenlerini "Müslümanların vahiyden uzak kalmaları, vurdumduymazlıkları, batı özentisi ve tembel olmaları" olarak açıklamaktadır. Çünkü vahiyden uzak duran, Allah ile irtibatlarını koparan kimseler hayatlarını küfürle, şirkle ve haramlarla dolduracaktır. Hakkın olmadığı bir yerde cehalet, fücür hâkimdir. Kalpte iki ayrı sevgi bulunmaz. Ya hak ya da batıl... Üçüncü bir seçenek yoktur. Hal böyle olunca batı sempatisi daha ağır basacak, vurdumduymazlık ve tembellik vahametini sürdürmeye devam edecektir.

Ayrıca tarih boyunca Müslümanların başında önemli mevkilerde söz sahibi olan idaricilerin ehliyetsiz, liyakatsiz ve tecrübesiz olmaları da bu hale getiren önemli hususlardan biridir. Müslümanların başına gelecek lider, veraset yoluyla gelmeyen, İslam'ın yükünü ve sorumluluklarını kaldırabilecek ehliyetle bir kişi olmalıdır. Liderin önemi ve mahiyeti çok farklılıklar getirir. Nedvî, bu konuda ki tespitini şu şekilde dile getirmektedir:

"...Önemli mevkie, ehliyetsiz, liyakatsiz, hazırlıksız, deruhte ifade ettiği vazifesinin mesuliyetini idrakten aciz, daha öncekilerin ve hatta içinde bulundukları asrın ve neslin birçoğu gibi dini ve ahlaki terbiyesi olmayan, İslam'ın talimat ve tevcihatını Müslüman milletin, kumanda mevkisine ve liderlik makamına layık olacak şekilde kavrayamayan, kafaları ve kalpleri daha önceki terbiyenin tortularından temizlenmeyen, İslam yolunda cihad ruhundan yoksun, din ve dünya meselelerinde İslam halifesinin varlığını hissettirecek bir içtihat gücünden mahrum kimselerin geçmesi, üzülererek kaydedelim ki, insanlık için büyük bir talihsizliktir. Bu hüküm, ileri görüşlü büyük halife Ömer İbn-i Abdülaziz hariç, Emevî ve Abbasî halifelerini içine alacak kadar şümüllü ve geniştir."

Bu gibi ehliyetsiz ve Allah korkusu olmayan liderlerin sayesinde insanlar arasında adalet yok olmuş, din adamlarını ve fakihlerini cebren ya da başka yollarla kendilerinin çıkarlarına göre fetvalar çıkarmaya çalışmış, yeryüzünde büyük fitnelerin filizlenmesine yol açmış; Allah'ta (cc) büyük nimeti toplumun içerisinde alıp, farklı imtihanlar yoluna gark etmiştir.

Bu ay, Allah izin verirse kitap tanıtımı bölümümüzde Ebu'l-Hasan en-Nedvî'nin "Müslümanların Gerilemesiyle Dünya Neler Kaybetti?" adlı eserini tanıtmaya çalışacağız. Yazar bu kitabı kaleme aldığı dönemde otuz yaşında idi. Daha önce telifi yokken oldukça ağır konuları ele alan bu eseri yazmasını şu şekilde ifade etmektedir:

"Eser vermeye çalıştığım yıllardı. Kıymetli okurlarımın çoğu herhalde bu kitabın ilk telif eserlerinden biri olduğunu bilmezler. Bu eseri yazdığım tarihlerde daha henüz otuzundaydım. Hindistan'da doğup yetişmiş biriydim, henüz yurt dışına çıkmak nasip olmamıştı. Zira elinizde ki eser, benim gibi Arap edebiyatının ve kültürünün merkezinden uzak olan toy biri için bu kadar erken yaşlarda yazılamayacak kadar büyük bir kitaptı.

Öyle ki bu kitabın yazımından ancak üç yıl sonra mübarek hac ibadetini eda etmek maksadıyla o beldelere gidebilmek nasip oldu. Aslında bu kitabı yazmak için herhangi birinden teklif almadığım gibi hazır da değildim.

Böylesine önemli bir konuyu yazmak, benim kalemimden daha usta, düşünce ufkumdan daha geniş, sahip olduğum tecrübeden daha büyük bir tecrübeyi gerektirmesine rağmen "Takdir-i İlahî" benim yazmamı nasip etti. Bu, benim adıma gerçekten büyük cesaretti. Allah dilediğini yapmaya elbette kadirdir.

Engel olamadığım derin bir arzu ve istek sanki beni bu konu hakkında yazmaya ısrarla yönlendiriyordu. Şayet akla itimat edip yazarların tecrübesine ve ilmi birikimlerine müracaat etseydim mutlaka engellenir ve fikrimden döndürülürdüm.

Yazma hususunu kıymetli yazarlardan ve akil âlimlerden birisine danışsaydım, bu akli ve ilmî mücadeleye girmekten vazgeçirip, bu fikrimden dönmemi tavsiye edeceklerdi. Doktor Muhammed İkbâl'in "Her zaman aklına danışman hayırlı değildir. Bazı işlerde aklına danışma, çünkü akıl bazı tehlikeli işlerde korkuyu tasavvur ederek bu tür zor tecrübelerden geri durmayı salık verir." veciz sözünde ifade edildiği gibi, bahsi geçenlerden herhangi birine danışmamam, şimdi anlıyorum ki daha hayırlı olmuş."

Kitabın orijinal ilk baskısı 1950 yılında Kahire'de basılmıştır. İlk baskısı çıktıktan sonra Arap ve diğer İslam âleminde hızlı bir şekilde yayıldı. Hatta Nedvî'de kitabının mukaddimesinde, kitabının bu kadar yayılacağını hiç düşünmediğini dile getirmiştir. Nedvî'yi meşhur eden, isminin duyulmasına sebep olan, bu eseridir.

Hızlı bir şekilde yayılmasından sonra kitap, başta Urduca, Farsça, İngilizce, Türkçe ve farklı dillere çevirisi yapılmış olup, çok farklı dillere çevrildiğinden dolayı kaç baskı yapıldığı bilinmemektedir. Türkiye'de, 70'li yıllarda iki farklı yayınevi tarafından ilk kez Türkçe diline kazandırılmıştır.

Kayıhan yayınevinin çeviriye esas aldığı baskı, Şam'da yapılmış dördüncü baskıdır. Dördüncü baskıda kitaba, Muhammed Yusuf Musa, Seyyid Kutup, Ahmet Şerbasî ve Abdurrahman Habanne-ke el-Meydanî kişilerin takdimleri olmuştur.

Yazar, kitabını beş bölümden oluşturmuştur. Cahiliye Dönemi, Cehaletten İslam'a, İslamiyet Dönemi, Avrupa Dönemi ve İslam'ın Dünya Liderliğine Yeniden Çıkışı

Kitabın bazı bölümleri okuyuculara ağır gelebilir. Bu yüzden kitabı okuyacak kişi, beynini meşgul edecek etkenlerden korunmalıdır. Bu notu da bildirerek şimdiden faydalanmak dileğiyle Allah'a emanet olun...

Bizi Twitter'da Takip Edin!

<https://twitter.com/takvadergisi1>

Şİ'ALARIN VELAYET İNANCI VE SAHABELERİN YEZİD'E BİATI

Mustafa Yakupoğlu

Ehli Sünnet'e göre imamet meselesi kişinin cahil kalmaması gereken imani konulardan biri değildir. Ancak Rafizî Şî'alara göre imamet meselesi dinin asıllarından bir asıl ve İslam'ın en büyük rükunlarından biridir. Şî'aların temel kitaplarından biri olan Kâfi'de Kuleyni, Ebu Cefer'in şöyle dediğini nakleder: "İslam beş şey üzerine kurulmuştur. Bunlar; Namaz, zekât, oruç, hac ve velayettir."¹ Görüldüğü üzere imamet ve velayet meselesi onlar için kelime-i tevhitte daha önemlidir. Hatta o kadar önemlidir ki, İslam'ın beş rüknu içinde kelime-i tevhidin yerini almıştır.

Meşhur Şî'a alim meclisi, bu konu hakkında şöyle demiştir: "Velayet, imamet meselesi, dinin aslı ve bu işin anahtarı konumundadır. Bahsini yaptığımız şey bu yönü ile bütün bedeni amellerden daha faziletlidir."²

İbni Mutahhar el-Huliy'de şöyle demiştir: "Mü'minlerin emiri Ali bin Ebi Talib ve onun soyundan gelen imamların imamlığını kabul etmeyen ve başkalarını onlardan üstün görenler için küfür ve şirk tabiri kullanılır. Bu, onların ebedi cehennemlik olduğuna delalet eder."³

Bütün bunlar ve daha da fazlası Rafizî Şî'aların kendilerine ait rivayetleridir. Bu rivayetlerin bu güruhun kitaplarında fazlaca olması, meseleyi mecrasından çıkarıp kişinin Müslüman olup olmamasının kendisine bağlı olduğu bir mesele haline gelmesine sebebiyet vermiştir. Bu anlayışa göre muayyen bir şahsın İmamiyye Şî'a'sının bu görüşünün hilafına bir inanışa sahip olması, Küfür vasfıyla nitelenmesi için yeterlidir. İşte bu sebeptendir ki, böyle bir asla sahip olan bu topluluğun Emevî halifelerinin hatta Ali bin Ebi Talib (ra) ve Hasan (ra) haricindeki Raşit halifelerin imametini batıl görmesi

gayet doğaldır. Çünkü ne Raşit halifeler nede Emevî ve Abbasî halifeleri onların ortaya koyduğu şartlara haiz değildir. Ehli Sünnet'e göreyse imamet makamının bir şahıstan diğer bir şahsa intikali velayet yoluyla değildir. Rafizî Şî'alara göre imamet peygamberlikte olduğu gibi Allah'tan gelen bir nas⁴ ile belirlenirken Ehli Sünnet'e göre imamın seçilmesindeki asıl, şuradır. Peki, bu iki zıt görüşün arasında kalan Yezid bin Muaviye'nin Ehli Sünnet nazarında durumu nedir? Zira kendisi, hilafeti ne velayet yoluyla elde etmiştir ne de bir şura tarafından seçilmiştir. Bu aykırı yazımızda bu soruyu cevaplamaya çalışacağız. Sa'y ü gayret bizden tevfiğ Allah'tandır.

Muaviye (ra) vefat ettiği sırada, oğlu Yezid yanında bulunmuyordu. Yezid, kendisine ulaşan bu acı haber üzerine gittiği savaştan geldiğinde babası Muaviye (ra) çoktan toprağa verilmişti. Yezid, döner dönmez babasının defnedildiği yere gitti ve hazırda bulunan Müslümanlarla birlikte cenaze namazı kıldı.⁵

Yezid, kabristandan ayrılırken, kendisine binmesi için halifeye ait at getirildi. O da bu bineğe binerek şehre girdi ve şehre girer girmez "Namaz toparlayıcıdır" anlamında "Essalatü Camiatun" diye ilan verilmesini emretti. Şehrin dört bir yanında bu ilanın nida edildiği bu esnada kendisi, Muaviye (ra) tarafından inşa edilen saraya geçti, orada yıkandı ve güzel giysiler giydi. Sonra halkın huzuruna çıkarak onlara karşı, Mü'minlerin Emiri sıfatıyla ilk konuşmasını yaptı. Yezid konuşmasında Allah'a hamd ve senada bulunduktan sonra şöyle seslendi: "Ey insanlar! Gerçek şu ki, Muaviye Allah'ın kullarından bir kul idi. Allah ona nimetler verdi, sonrada canını aldı. O, kendisinden sonra gelenlerin en hayırlısı ve kendinden önce geçenlerin gerisindeydi. Ben, onu Allah'a karşı tezkiye edecek, temize çıkaracak değilim. Çünkü onun nasıl biri olduğunu yine en iyi o bilir. Eğer affederse, rahmeti gereği affetmiş olur. Eğer cezalandırırsa, suçu sebebiyle

¹ (Usulu'l-Kâfi, 2/81)

² (Miratu'l-Ukul, 7/102)

³ (Usulu's-Siati'l-İmamiyye, 2/867)

⁴ (İmamiyye esasına inanan Şî'alara göre Rasûlullah (saw) kendisinden sonra gelecek olan on iki imamı isim isim ve şahıslarıyla birlikte söylemiştir.)

⁵ (İbn Kesir, el-Bdaye ve'n-Nihaye, 11/459)

cezalandırmış olur. Ondan sonra bu görevi ben üstlenmiş oldum. Ben herhangi bir isteğe bağlı olarak bu varlığı bölüşecek değilim, aşırı gitmekte de mazur değilim. Allah bir şey istemişse o olacaktır.

Yezid halka yaptığı ilk hitabına şu söz ve vaatlerle devam etti: "Doğrusu Muaviye, sizin denizde savaşmanızı isterdi. Ben, Müslümanlardan herhangi birini deniz savaşıyla sorumlu tutacak değilim. Muaviye, sizin kış mevsiminde Bizans topraklarında kışlamanızı isterdi. Ben, sizin kışı orada geçirmenize fırsat vermeyeceğim. Muaviye, size gelirin üçte birini dağıtırdı. Ben ise, hepsini size vereceğim." Sonra herkes dağılıp gitti, dağılıp giderlerken hiçbiri ötekenden üstündür gibi bir değerlendirmeye girmeden dağıldılar.⁶

Muaviye (ra), Yezid'in annesi olan Meysun'u Yezid daha küçük bir çocukken boşamıştı. Bu sebeple Yezid annesiyle beraber dayılarının yanında yetişti. Dayıları bedevi bir topluluk olan Kelb kabilesinin liderleriydi.⁷ Yezid, başında sarığı ve elinde kılıcı olmayan biri olarak dayılarından alınıp getirildiğinde halk, "Babasının ölümünden sonra bu ümmetin sorumluluğunu bu bedevimi üstlenecek?" diye hayıflanmışlardı.⁸ Ancak Yezid'in bedevi bir kabilede büyümüş olması her ne kadar bir tarafını bedevi kılsa da onun güçlü bir fesahate sahip olmasını sağlamıştı. İşte Şam halkına yapmış olduğu bu güçlü hitap bu geçmişin bir semeresiydi. Yezid, bu ilk konuşmasıyla, ümmeti nasıl idare edeceği konusunda izleyeceği yolu ortaya koymuştu. Ortaya koymuş olduğu bu yol haritası, Şam halkının gönlünü çelen siyasi bir hareketti ve bu hareket çok kısa sürede Şam halkının önceden yapmış oldukları biati tazelemeleri suretiyle karşılığını verdi.

Yezid, babasının ölümünden sonra H.60 (680) yılı Recep ayında göreve geldi. Askeri ve iktisadi alanda babasından farklı bir siyaset izleyeceğini tüm Şam halkıyla paylaşmasına karşın, babasının atamış olduğu

hiçbir valiyi görevinden almadı. Bu sırada Velid bin Utbe bin Ebi Sufyan Medine valisiydi. Amr bin Sa'd bin As da Mekke valisiydi. Numan bin Beşir Kufe valisiydi. Basra'da vali olarak Ubeydullah bin Ziyad bulunuyordu.⁹

Yezid'in İslam devletinin tüm vilayetlerini kendi iradesi altında toplaması çok zor olmamıştı. Zira babası Muaviye (ra) hayattayken oğlunu veliaht olarak atamış ve bütün vilayetlerden onun adına biat almıştı. Bunun dışında sahabelerin hemen hemen hepsi Yezid'e biat ettiler. Çünkü hiç birisi ümmetin birliğinin bozulmasını ve bir fitne meydana gelmesini istemiyorlardı. Bu sebeple de kendilerinden hem fazilet olarak hem de liyakat olarak düşük seviyede olan birine, sırf ümmetin birliğini muhafaza edebilmek için biat ettiler. Örneğin Abdullah bin Abbas, Abdullah bin Ömer ve Ali'in (ra) oğlu Muhammed el-Hanefiye bu biat eden isimlerdendi.¹⁰

Yine Şam, Irak ve diğer bölge halkları da biat ettiler. Ancak hicaz bölgesinde durum genelin aksineydi. Çünkü hicaz halkı Hüseyin (ra) ile Abdullah bin Zubeyr'in (ra) göreve gelmesini istiyordu. Zira Yezid'in bu göreve layık biri olmadığını düşünmeleriyle beraber hilafet görevine geliş şeklinin de doğru olmadığına inanıyorlardı. Ayrıca Hüseyin (ra) ile Abdullah bin Zubeyr'de (ra) Hicaz halkının beklentilerinin farkındaydılar. Yezid ise, babası henüz hayattayken kendisine biat etmeyen kimselerden biat almak istiyordu. Bunlar arasında en önem verdiği Hüseyin'di (ra). Yezid, Hüseyin (ra) ve Abdullah bin Zubeyr'in (ra) bulunduğu Medine şehrinin valisi Velid bin Utbe bin Ebi Sufyan'a bir mektup yazdı. Mektupta şöyle diyordu: "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla, Mü'minlerin Emiri Yezid'den Velid bin Utbe'ye! Asıl konuya gelince; Bilindiği gibi Muaviye'de Allah'ın bir kuluydu. Allah ona ikramda bulundu ve onu hilafet makamına getirdi. Yaşayabildiği kadar da bir ömür sürdü ve eceliyle vefat etti. Mutlu bir hayat yaşadı, iyi ve takva sahibi biri olarak öldü. Vesselam."¹¹

⁶ (İbn Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, 11/460)

⁷ (Tehzibul't-Tehzib, 11/316-317)

⁸ (Siyeru Alami'n-Nubele, 4/36-37)

⁹ (İbn Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, 11/67)

¹⁰ (El-Alemul'Islam fil-Asri'l-Emevi, s.130)

¹¹ (İbn Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, 11/467)

Yezid'in bu mektubu özellikle Medine valisi Velid bin Utbe'ye yazmasının sebebi belliydi. Ondan babası hayattayken kendisine biat etmeyen Hüseyin (ra) ve Abdullah bin Zubeyr'in (ra) biatini almasını istiyordu. Ancak Medine valisi Velid bin Utbe bu işi yavaştan alıyordu. Onun yavaştan almasının en büyük sebebi bir sorun çıkmasından endişelenmesiydi. Çünkü Velid, gerçekten yumuşak ve asil bir insandı. Allah'ın azabından ve cezalandırmasından da korkardı. Bundan ötürü de Hüseyin'e (ra) bir zarar vermekten kaçınırdı.¹²

Ve şöyle derdi: "Vallahi, üzerine güneşin doğup battığı bir dünyada Hüseyin'i öldürmemle dünya malı ve mülkü bana verilse, Hüseyin'i öldürme adına asla birisini istemem ve böyle bir şeyi arzu etmem. Yani ben, sırf Hüseyin "Ben biat etmiyorum dediği için onu öldürecekmişim ha, öylemi? Subhanallah ne büyük bir cinayet! Vallahi, içine Hüseyin'in kanının bulaşmış olduğu bir şeyin hesabının, kıyamet günü hafif olacağını zannetmiyorum."

Bu konuşma üzerine Mervan kendisine, "Eğer bu, gerçekten senin düşüncen ve görüşün ise, sen kararında isabet etmişsindir."¹³ dedi.

Ancak Yezid, Hüseyin (ra) ile Abdullah bin Zubeyr'in (ra) kendisine biat etmeleri konusunda ısrarlıydı. Ki bu, Müslümanlar arasında çıkacak olan fitnenin ilk kıvılcımı durumundaydı. Hüseyin (ra) olsun, Abdullah bin Zubeyr (ra) olsun, her ikisi de kendilerinin istendiğinin farkındaydılar. Yezid'in biat konusunda ısrarcı tutumuysa, onun tutarsız ve hatalı davranışlar silsilesinin ilk halkasıydı. Şu da var ki Yezid, Her ne kadar çocukluğu bedevi bir topluluk olan Kelb kabilesi içinde geçmiş olsa da Muaviye bin Ebi Sufyan gibi hilm sahibi bir sahabe'nin oğluydu. Ancak Yezid'in yeni yardımcılarına gelince, onlar yalın kılıçlarla baş almayı bekleyen kimselerdi.

Peki, veliahdı Yezid ile alakalı babası Muaviye'nin (ra) hilm ve yumuşaklık iddiaları nereye gitti? Bu konuya bir kısım tarihçilerin cevabı, Yezid'in sarayında, meseleyi bilen ve bilgece davranacak danışmanların olmadığıydı. Yezid,

lecnesinde bulunan kurmaylarının tecrübesizlikleri kaynaklı hatalı yönlendirmeleri sonucunda kötü bir başlangıç yaptı. Akabinde birbirini takip eden hatalar silsilesi Yezid'in babasından miras aldığı hilm tüketti. Bu da Yezid'in hilafet makamına geçmesinden çok kısa bir süre sonra doğru siyaset gütmeye iradesini tamamen kaybetmesine sebep oldu. Sonrasında da Hüseyin'in (ra) katledilmesi, Medine'de yaşanan Harre olayı ve Abdullah bin Zubeyr'in (ra) Mekke'de muhasaraya alınması gibi olaylar yaşandı.

Peki, yaşanan tüm acı olaylara rağmen başta sahabeler olmak üzere Müslümanların kahir ekseriyetinin Yezid'e yapmış olduğu biatin sıhhati noktasında Ehli Sünnet'in görüşü nedir? Ehli Sünnet alimleri tüm yaşananlara rağmen Yezid'e yapılan biati sahih olarak kabul etmiştir. Fakat bunu iki yönden doğru bulmazlar.

Birincisi: Bunun yepyeni bir bid'at ve icat olması. Oysa İslam'da böyle bir gelenek yoktu. Her ne kadar bu uygulama Muaviye (ra) tarafından bir kanunname haline getirilmiş olsa da hilafet kurumunu babadan oğula geçen bir kurum haline gelmesi noktasında ilk adımdı. Oysa bu, daha öncesinde bilindiği üzere şura ve istişare vasıtasıyla gerçekleşiyordu. Bu nedenle de Ehli Sünnet alimleri, Yezid'e yapılan biati sahih kabul etmekle birlikte veraset sistemini reddetmişlerdir.

İkincisi: Yezid'den daha üstün kimselelerin olması. Nitekim Abdullah bin Ömer, Abdullah bin Abbas, Abdullah bin Zubeyr ve Hüseyin (rahüm) gibi nice kimseler o dönemde hayattaydı. Bu nedenle de Ehli Sünnet, Yezid'e yapılan biati sahih olarak kabul etmekle birlikte zikri geçen sahabelerin bu göreve daha layık olduğuna inanmaktadır.¹⁴

Fakat olaya Şî'a açısından bakıldığında, onlar hilafet kurumunu sadece Ali (ra) ve oğullarına has olduğuna inandıkları için Yezid'e yapılan biati inkâr etmenin çok ötesinde ilk üç Raşit Halifeye yapılan biatleri de sahih olarak kabul etmemektedirler.

Dualarımızın sonu alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun...

¹² (Ukayli, Yezid bin Muaviye, s.28)

¹³ (Tarihu't-Taberi, 6/259)

¹⁴ (El-Emeviyyun Beyne's-Şarki ve'l-Garbi, 1/199)

TEVESSÜL CAİZ MİDİR?

Ali Mücahit Orakçı

alimucahitorakci@takvadergisi.org

Kullarına şah damarlarından yakın olan Allah'a hamd olsun. Kendisi için bile ayağa kalkılıp gereğinden fazla yüceltilmesine asla razı olmayan Muhammed Mustafa'ya ve O'na güzellekle tabi olanlara salat ve selam olsun.

Uzun zamandır şefaât ve tevessül gibi konuları yazmak istiyordum. Bu isteğimin temelinde şu sebepler yatmakta:

- Bu meseleler direkt akide ile alakalı konulardır.

- Kur'an ve sünnetin hemen hemen her sayfasında dua/İsteme fiili ile alakalı konulara değinilmekte ve bu husus ile alakalı müşriklerden örnekler verilmektedir.

- Tasavvuf fikrinin ana yapsında adeta bu iki temel konu yatmakta. Neredeyse bu sapkın taifeye göre mürşidi kamilden(!) yardım talep etmek (bu şefaât talep etme veya tevessül ile olur) İslam dininin temel şartı! Muvahhidlerin tevhidi savunduğu ve haykırdığı ölçüde hatta daha da fazla Allah'ın (cc) dışında evliyalarından yardım isteneceğini ve onlara Allah'a dua eder gibi dua edilebileceğini fütursuzca savunmaktalar. Bu meseleyi onlar gibi düşünmezsen vahabi ilan edilip ingiliz ajanı oluveriyorsun.

- Yeryüzünde ortaya çıkan ilk şirk, Nuh'un (as) kavminin salih insanlara fazla kutsiyet atfetmesi ve Allah'a (cc) bu salih insanları tevessül ederek yönelmeleri neticesinde ortaya çıkmıştır.

- Bu meseleler, Müslümanların içerisinde usul bilmeyenler tarafından ayrışma ve tartışma aracı olarak kullanılmakta, böylelikle Tevhid davetine ciddi zararlar verilmekte.

İşte bu sebepler ve Allah için sevdiğim, sürekli garip insanları kendine çekmeyi başaran bir kardeşimin, benim bu konuyu yazacağımdan habersiz bir şekilde İsmail Ağa camii vekili ile sosyal medya üzerinden yazışmalarını bana göstermesi ile bu konuyu yazmaya karar verdim. Kardeşimin gösterdiği yazışmalardan gördüm ki "dua" gibi, yaşlı ninelerin bile sadece Rabbimizin hakkı olduğunda ihtilaf etmeyeceği konularda insanların akıllarını karıştırmak için kendilerince oradan buradan çoğu zaman önü arkası belli olmayan veya uydurma deliller ile muhataplarını nakil bombardımanına tutuyorlar.

Günümüzde insanlar Tevessül hususunda üç gruba ayrılmaktadır:

- Tevessülü inkar edenler. Tevessülü inkar eden bu kesim genellikle hadisleride inkara yönelmektedir.

- Tevessülü inkar etmeyip şeriata uygun tevessülün varlığını, Kur'an ve sünnetten deliller ile ispat edenler. (Meşru tevessül)

-Teveşşülü inkar etmemekle birlikte bu kavramın mahiyetini Kur'an ve sünnet yerine müteşabih ve zayıf naslara veya muteber olmayan şahısların nakillerine dayandıranlar. (Bidat ve Şirk olan teveşşül)

Her konuda olduğu gibi bu konuda da ifrat ve tefrit ekseninde düşünceler oluşmuştur. Aşırıya gidip yapmış oldukları teveşşül amelini Kur'an ve sünnete dayandırmayarak dalaletle uğrayanlara tepki olarak, tefrit ehli yani teveşşülü tamamen inkar eden, meşru teveşşülü kabul etmeyen taife ortaya çıkmıştır.

Ehli Sünnet Ve-l Cemaate göre ise birazdan açıklayacağımız Kur'an ve sünnete dayanan meşru teveşşülün bir kaç çeşidi vardır.

Teveşşül Nedir?

Sözlük anlamı: Arzu edilen şeye bir aracı ile yaklaşma ve hedeflenen şeye ulaşmak için bir şeyi vasıta kılmak.

İbni Kesir "Nihaye" kitabında şöyle demiştir: الواسل Vasil/Vesile arayan الراغب bir şeye arzu eden demektir. Vesile; vasıta ve kendisi ile bir şeye yaklaşılacak ve rağbet edilen aracı demektir. Vesilenin çoğulu "Vesail" dir.

Vesile, kendisiyle başkasına yaklaşılacak şey, yakınlık, melik nezdinde mertebe, derece, sebep, vasıta, yoldur. Yakınlaşmak için bu yolun kullanılmasına ise teveşşül denilmektedir. Arapça aynı kökten gelen değişik kalıplardaki fiillerin manaları da; rağbet etmek, birisine yaklaşmak için bir iş yapmak veya birisine yaklaşımdır.¹

Şeri anlamı: Kendisi ile Allah'a (cc) yaklaşılacak vasıtalar, arzu edilen şeyin olması ya da istenmeyen şeyin olmaması için rica da bulunma, ümit besleme.

Tasavvufi anlamda teveşşül ve vesile, "Allah'a yaklaşmak veya bir dileğin kabul edilmesini ya da bir musibetin defedilmesini sağlamak için ermişlerin türbelerine gidip onların ruhlarından ve yatırlardan medet ummaktır."²

Kur'an ve sünnette vesile kavramının nasıl geçmekte ve nasıl tefsir edilmekte bir sonraki yazıda izah etmeye çalışacağım.

• Teveşşülün üç rüknu vardır:

1- Teveşşül eden: Bu, Allah'a yakınlık istemeye muhtaç zayıf kuldur. Bu yakınlıktan fayda umarak ya bir ihtiyacını gidermek ya da bir zararı başından savmak ister.

2- Kendisi ile teveşşül edilen: Bu, vesile diye adlandırılan, kişiyi Allah'a yaklaştıran sâlih amel ve meşru teveşşülün diğer çeşitleridir.

3- Kendisine teveşşül edilen: Bu alemlerin Rabbi olan Allah'tır (cc).

Teveşşülün kısımlarına ayrılır: Meşru olan teveşşül ve caiz olmayan teveşşül.

Meşru olan Teveşşül: Kulun Kur'an'da veya sahih sünnette yeri olan vesileler ile Allah'a yaklaşmasıdır.

Tevhidle Yapılan Teveşşül

Teveşşülün amacı Allah'a (cc) yakınlaşmaya vasıta aramak olduğuna göre tevhid Allah'a (cc) yakınlaşmanın en büyük vasıtasıdır. Zira tevhid olmadıktan sonradığer vasıtaların hiçbir ehemmiyeti yoktur. Allah'da temelinde tevhid olmayan hiçbir yakınlaşma vesilesini kabul etmeyecektir. Şirk Allah (cc) ile bütün vasıtaları kopartan bir hastalıktır.

¹ (İbn Manzûr, Ebu'l-Fadl Cemâlüddîn Muhammed b. Mükrim, Lisânu'l-Arab, Dâr'u Sadr, Beyrut tsz, c. 11, s. 724.)

² (Uludağ, Süleyman, Tasavvuf Terimleri Sözlüğü, Marifet Yayınları, İstanbul 1995, s. 568.)

وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ
عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

Zennûn/Balık sahibini de (an)! Hani kızgınlıkla (kavmini bırakıp) gitmiş ve onu sıkıntıya düşürmeyeceğimizi sanmıştı. (Onu balık karnında hapsetmekle cezalandırınca) karanlıklar içinde seslenmişti: "Senden başka (ibadeti hak eden) ilah yok! Sen tüm eksikliklerden münezzehsin. Şüphesiz ki ben, zalimlerden oldum."³

Bu ayeti kerime de Yunus (as) dara düştüğünde Allah'a yakınlaşma vesilesi olarak Kelime-i Tevhidi kullanmakta ve Allah'da (cc) ona icabet edip onu balığın karnından kurtarmaktadır.

Allah'ın (cc) İsim ve Sıfatları İle Tevessül

Kişinin, Allah'ın (cc) isimlerinden veya sıfatlarından ihtiyacına ve duasına münasip birini seçip bu isimler ve sıfatlar ile dua etmesidir. Alim olmak isteyen birinin Ya Alim bana öğret demesi veya rızık isteyen birinin Ya Rezzak beni rızıklandır demesi meşru olan tevessüldendir.

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ
يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"En güzel isimler Allah'ındır. O'na o güzel isimleriyle dua edin ve O'nun isimleri hakkında gerçeği çarpıtanları bırakın. Onlar yaptıklarının cezasına çarptırılacaklardır."⁴

- Salih ameller ile Allah'a (cc) tevessül

Bir sıkıntı hali olsun veya olmasın dua eden bir kul, yalnızca Allah'ın rızasını umarak işlediği sâlih ameli anmalı, onunla Allah'tan istemelidir. Salih ameller duanın kabul edilmesine vesile olacaktır. Allah'a iman, namaz, oruç, hac, sadaka, cihad, sınırdan nöbet tutmak, Kur'ân okumak, Allah'ı zikretmek, tesbihatta bulunmak, Allah Resûlü'ne salâtü selâm getirmek, istiğfarda bulunmak, Allah'a dua etmek, hayır işleyip haramları terk etmek sâlih ameller kapsamındadır.

Bu çeşit tevessülün meşruluğuna delil olan âyetler şunlardır.

"İbrahim ve İsmail Beyt'in (Kâbe'nin) temellerini yükseltirken (şöyle dua ettiler): Rabbimiz! Bizden bu ameli kabul buyur. Şüphesiz sen çokça duyan, çokça bilensin. Rabbimiz! Bizi ve soyumuzu sana iman edenler kıl, bize (haccın) menasiklerini göster ve bizleri bağışla. Şüphesiz sen tevbeleri çokça kabul eden ve çokça rahmet gösterensin."⁵

"Derler ki: Rabbimiz! Bizler iman ettik. Günahlarımızı bağışla ve bizi cehennem azabından koru!"⁶

"Rabbimiz! İndirdiğine iman ettik ve Rasûlü'ne tâbi olduk. Bizi şahid olanlarla yaz."⁷

"Rabbimiz! Rabbinize iman edin diyerek imana çağırان bir münadiyi işittik ve iman ettik. Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla, kötü amellerimizi ört ve bizim canımızı iyiler zümresiyle birlikte al."⁸

³ (21/ Enbiya, 87)

⁴ (7/ Arâf, 180)

⁵ (Bakara, 2/127-128)

⁶ (Âl-i İmrân, 3/16)

⁷ (Âl-i İmrân, 3/53)

⁸ (Âl-i İmrân, 3/193)

Görüldüğü üzere bu ayetlerde kişinin salih amelleriyle Allah'a (cc) yönelip bu amelleri vesile edinerek bağışlanma dileyebileceği anlaşılmaktadır. Kişinin Rabbi ile kendi arasında vesile edineceği en büyük salih amel ise imandır, tevhid dir ve O'na (cc) şirk koşmamasıdır.

Mağaraya sıkışıp kalan arkadaşların kıssasını bizlere aktaran hadis, salih ameller ile teveşşül yapılacağına en açık delillerindendir. Mağaradan kurtulmak için salih amellerini vesile ederek Allah'a (cc) dua etmişler ve Allah'ta (cc) onların duasına icabet edip onları o zorluktan kurtarmıştır. Hadis kısaca şöyledir:

"Üç kişi birlikte yürürken yağmura yakalanınca dağdaki bir mağaraya sığındılar. Dağdan kopup yuvarlanan bir kaya parçası, sığındıkları mağaranın ağzını kapattı ve onları mağaraya hapsetti. Birbirlerine şöyle dediler:

'Allah için yaptığımız amelleri araştıralım ve o amellerle Allah'a dua edelim. Ümit edilir ki, Allah o amellerimizin hürmetine bizi bu sıkıntıdan kurtarır.'

"Biri, yaşlı ve ihtiyar anne ve babası olduğunu, eşi ve küçük çocuklarından önce onları doyurmak için sabaha kadar başlarında uyanmalarını beklediğini ifade ettikten sonra, 'Allah'ım, eğer biliyorsan ki bunları yalnız senin rızası için yaptım, mağaranın ağzını birazcık arala da gökyüzünü görebilelim.' diyerek yalvardı. Allah da bunun üzerine mağarayı biraz açtı, o aralıktan göğe baktılar."

"İkincisi, çok sevdiği bir amca kızından bahisle, onu çok sevdiğini, bir gün onunla yalnız kalarak evlilik dışı ilişki kurmayı talep ettiğini ve sonunda kızın direnmesi ve 'Allah'tan kork.' demesiyle vazgeçtiğini anlattıktan sonra, 'Allah'ım, eğer bunu senin için yaptığımı biliyorsan, mağaranın ağzını biraz daha arala.' diyerek yalvardı. Allah bu duaya mukabil mağaranın ağzını biraz daha açtı."

"Üçüncü kişi de ücret mukabilinde işçi tuttuğunu ama işçinin hakkını almadan ayrılıp gittiğini, ancak o ücreti çalıştırarak nemalandırdığını, yıllar sonra o işçi yanına gelip de hakkı olan ücreti istediğinde sürülerle hayvanların ona ait olduğunu ve sonunda adamın o sürüleri götürdüğünü ifade ettikten sonra 'Allah'ım, eğer bunları senin rızası için yaptığımı biliyorsan, mağaranın geri kalan kısmını da aç ver.' dedi. Akabinde Allah mağaranın geri kalan kısmını da aç verdi."⁹

Duası Makbul Olan, Salih Biri Olduğu Hususunda Hüsnü Zanda Bulunulan Kimsenin Duası İle Teveşşül

Kişinin, hayatta ve kendisini işiten salih bir zattan kendisi için dua etmesini istemesi caizdir.

Ömer (ra): Resulullah (sav) şöyle buyurduğunu rivayet etmektedir:

'Tâbiînin en hayırlısı, Üveys adındaki şahıstır. Onun bir annesi vardır. Vücudunda da beyazlık vardır. Ona söyleyinde sizin için Allah'a istiğfar da bulunsun.'

Diğer bir rivayette ise **"Sizden kim onunla karşılaşır, sizin için dua etmesini istesin."** demiştir.¹⁰

⁹ (Müslim, Zikir, 27, Hadis no: 2743)

¹⁰ (Müslim, Fedâilü's- sahâbe, 55, Hadis no: 2542)

İmam Nevevi bu hadisin şerhinde şöyle der: "Bu hadîsten, dua talep eden daha faziletli de olsa, salih zâtlardan dua istemenin müstehap olduğu anlaşılmaktadır." (Ebu Zeke-riyyaen-Nevevi, ilgili hadisin şerhi)

Enes b Mâlik'ten (ra) şöyle rivayet etmiştir: «Ömer b. Hattab, kıtlık vakti Abbâs b. Abdulmuttalib (ra) ile İstiska'ya (yağmur duasına çıkınca) demiştir ki:

«Allahım! Sana Peygamberimiz (sav) ile tevessülde bulunurduk, Sen de bize su indirirdin. Şimdiyse Peygamberimizin amcası ile sana tevessülde bulunuyoruz. Bize su indir.»

Enes (ra) der ki: Gerçekten yağmur inmiştir.¹¹

Meşru tevessül çeşitlerinin hükümleri farklıdır:

a) Vacip: Allahın isimleri, sıfatları, iman ve tevhid ile tevessül.

b) Müstehab: Sâlih ameller ve sâlih kimselerin duası ile tevessül.

Buradan hareketle, darlık ve musibet anında küfür, şirk, bid'at ve ma'siyetleri terk edip, Allah'a haşyet duyarak, ondan haya ederek ve ona taatte bulunarak yukarıda aktardığımız meşru vesilelerle Allah'a tevessülde bulunmanın her Müslümanın asla terk etmemesi gereken bir sorumluluk olduğunu söyleyebiliriz.

İşte dosdoğru yolum budur. Ona tâbi olun. Başka yollara uymayın. Bu yollar sizi onun yolundan ayırır. Allah sakınasınız diye size böyle emreder.¹²

Rabbinizden size indirilene tâbi olun. Ondan başkasına dost edinip uymayın. Ne kadar az öğüt alıyorsunuz.¹³

Farkında olmaksızın, ansızın size azap gelmeden önce Rabbinizden size indirilenin en güzeline tâbi olun.¹⁴

Caiz olmayan tevessül iki kısımdır:

Şirk ve Küfür Olan Tevessül

Her şeyi işiten "es-Semi" ve her şeye gücü yeten "el-Kadir" olan Allah'tır (cc). Bu sıfatları peygamber dahi olsa başka bir varlığa verenler müşrik olmuşlardır. Allah katındaki gaybı bilircesine bazı insanlara veya alimlere aşırıya kaçarak kutsiyet atfetmek ve sıkıntı anında bu kutsiyet atfedilen insanlara, yardım etmeleri için dua etmek ve şefaate talep etmek büyük şirktir.

Mekkeli müşriklerde kutsiyet atfettikleri putlarına ibadet etme gerekçesi olarak şunu söylüyorlardı:

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ
أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى إِنَّ
اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ
اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ

"İyi bilin ki, halis din yalnız Allah'ındır. O'nu bırakıp da başka dostlar edinenler, "Biz onlara sadece, bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz" diyorlar. Şüphesiz Allah, ayrılığa düştükleri şeyler konusunda aralarında hüküm verecektir. Şüphesiz Allah, yalancı ve nankör olanları doğru yola iletmez."¹⁵

¹¹ (Buhârî İstiska: 3, no: 964, 1/342)

¹² (En'âm, 6/153)

¹³ (7/A'raf, 7/3)

¹⁴ (39/Zümer, 39/55)

¹⁵ (39/ Zümer, 3)

Yani Allah'a yakınlaşmak için putları vesile ediniyorlardı. İşte bu şekilde yapılan teveşşül kişiyi dinden çıkartır. Her ne kadarda teveşşül diye isimlendirseler, bu teveşşül çeşidi aslında ölümlere dua etme ve onlardan yardım istemektir ki bu büyük şirktir.

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هُوَ لَا يَشْفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتَنْبِئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

“Allah'ı bırakıp, kendilerine hiçbir zarar ve fayda vermeyecek şeylere ibadet ediyor ve: “Bunlar, bizim Allah katındaki şefaathçilerimizdir.” diyorlar. Deki: “(Allah buvarlıklara ibadeti meşru kılmamış ve bunlara şefaath yetkisi vermemiştir. Buna rağmen böyle iddia ederek) Allah'a göklerde ve yerde bilmediği bir şeyimi haber veriyorsunuz?” O (Allah), onların şirk koştuklarından münezze ve yücedir.”¹⁶

Bidat Teveşşül

Bir insanın zatı ile Allah'a (cc) yapılan teveşşül veya falancanın yüzü suyu hürmetine, falancanın hakkı için gibi sözler ile yapılan teveşşül Kur'an ve sünnette hiçbir delili olmayan bidat ve haram teveşşül çeşidindendir. Butür teveşşüller şirkin ortaya çıkma sebebidir. Bundan dolayı küçük şirktir.

Dua en üstün ve en değerli ibadetlerdendir. İbadetler isetevkifidir. İbadetlerin mahiyetini şeklini sadece kanun koyucu olan Rab belirler. Kulların ibadetlerin mahiyetine müdahale etme hakları yoktur.

Âişe'den (ra) rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurdu:

“Kim bizim bu dinimizde ondan olmayan bir şey ortaya çıkarsa, o şey kabul edilmez.”

Müslim'in bir rivayeti şöyledir:

“Kim bizim dinimizde olmayan bir şey yaparsa o merduttur, makbul değildir.”¹⁷

Teveşşül de aşırıya kaçıp, ölü veya diri, salih(!) olduklarını düşündükleri kişilerin zatlarını Allah ile kendi aralarında aracı kılıp bidat ve şirk bataklığına düşmüş olanların delillerini ve ulemanın bu hususlara verdiği cevapları bir sonraki yazı da ele almaya çalışacağım inşallah.

Ve-I Hamdulillahi Rabbi-I Alemin

¹⁶ (10/ Yunus, 18)

¹⁷ (Buhârî, Sulh 5; Müslim, Akdiye 17, 18. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 2)

Takva Çocuk Dergisi Çıktı!

TEVEKKÜL

Erhan Yıldız

erhanyildiz@takvadergisi.org

Bir Müslüman rızık endişesi içinde olmaz, olmamalıdır. Şeytan onu rızkın darlığı konusunda şüpheyi düşürmemelidir. Ama tekrar altını çizmekte fayda olacaktır ki, çalışmak, çabalamak, sebepleri yerine getirmek Allah'a (cc) tevekkül edilmesine zıt değildir. Aksine tevekkülün şartlarındandır. Hiçbir şey yapmadan sebepleri yerine getirmeden rızık beklemek tevekküle ters ve Müslümanın yapmayacağı bir şeydir.

عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «لَوْ أَنَّكُمْ تَتَوَكَّلُونَ عَلَى اللَّهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرَزَقَكُمْ كَمَا يَرْزُقُ الطَّيْرَ، تَغْدُوا خِمَاصًا وَتَرُوحُ بِطَانًا» رواه الترمذی، وقال: «حَدِيثٌ حَسَنٌ»

Ömer (ra), "Rasulullah'ı (sav) şöyle söylerken işittim." demiştir.

"Eğer siz hakkıyla (gereği gibi) Allah'a tevekkül etmiş olsaydınız, tıpkı kursakları boş olarak çıkıp (akşam) doymuş bir şekilde dönen kuşları rızıklandırıldığı gibi sizleri de rızıklandırır." (Tirmizi "hadis hasen" demiştir.)

Allah'a (cc) hamd Rasulüne salat ve selam olsun...

Allah'ın (cc) yardımı ile 17 sayıyı geride bırakarak 18. Sayı olan bu ayki dergimizde Rasulullah'ın (sav) çok değerli hadislerinden birini daha anlamaya çalışıp dersler çıkaracağız.

Kulların Allah'a (cc), O'nun rızasını kazanmak için sundukları ameller ve ibadetler vardır. Bu ibadetlerin bazıları açık, zahiri, bazıları da gizlidir. Gizli ibadetlerin yeri ise kalptir. Nasıl ki namaz, oruç, zekât gibi zahiri olan ibadetler yalnız Allah (cc) için yapılması gerekiyorsa aynı şekilde kalbi olan ibadetlerde yalnız Allah (cc) için yapılmalıdır. Aksi takdirde kişi Müslüman olamayacaktır.

Bu noktada ibadetin tanımını hatırlatmak gerekirse; İslam'da ibadet, Allah'ın (cc) sevip razı olduğu, açık ve gizli, söz ve amellerin tümüne birden verilen isimdir. Açık ibadetlerin örneği; zikir, namaz, zekât, cihad, İslam'a davet etmek gibi ibadetlerdir. Gizli ibadetlere ise; korku, rağbet, haşyet, ümit, sevgi, tevekkül örnek olarak verilebilir.

İçinde bulunduğumuz çağ ve toplumun etkisiyle Müslümanlar bazen bu kalbi amellerde gaflete düşebiliyor ve ibadetlerde eksiklik içerisinde olabiliyorlar. Bu ister avam olsun ister âlim, ister kadın olsun ister erkek bütün Müslümanların sık sık hatırlayıp uyanık olması ve kendini düzeltmesi gereken bir durumdur. En çok gaflete düşülen kalbi amellerden biride tevekküldür.

Hadisimizde Allah'ın Rasulu (sav), eğer Allah'a hakkıyla tevekkül edilirse, Allah'ın (cc) biz kullarını, tıpkı aciz olan, küçük olan, güçsüz olan kuşları rızıklandırıldığı gibi rızıklandıracağını bildiriyor. Evet Allah, eğer hakkıyla tevekkül ederler ise kullarını kuşları rızıklandırıldığı gibi rızıklandırır. Çünkü o rızkın sahibidir, Er-Rezzak olandır. Daha ana rahminde 120 günlükken rızıkımızı yazdıran odur. Sebeplere sarılarak bize gelecek olan rızkı vesilelerle bize ulaştıran odur. Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki onun rızkını Allah vermesin.

وَكَايْنٍ مِّنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا
وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

"Nice canlılar vardır ki, rızıklarını taşımazlar (yiyecek biriktirmezler). Onları da sizi de Allah rızıklandırır. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir."¹

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- وَهُوَ الصَّادِقُ الْمَصْدُوقُ «إِنَّ أَحَدَكُمْ يُجْمَعُ خَلْقُهُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ثُمَّ يَكُونُ فِي ذَلِكَ عَلَقَةً مِّثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ يَكُونُ فِي ذَلِكَ مُضْغَةً مِّثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ يُرْسَلُ الْمَلَكُ فَيَنْفُخُ فِيهِ الرُّوحَ وَيُؤَمَّرُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ بِكَنْبِ رِزْقِهِ وَأَجَلِهِ وَعَمَلِهِ وَشَقِيٍّ أَوْ سَعِيدٍ فَوَ الَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلٍ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ فَيَدْخُلُهَا وَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا.»

Ebu Abdurrahman Abdullah b. Mes'ûd'dan (ra), dedi ki: Doğru sözlü ve doğru sözlü olduğu tasdik olunan Rasulullah (sav) bize şunu anlattı: "Sizden her birinizin hilkatı annesinin karnında kırk gün süre ile nutfe olarak bir araya getirilir. Sonra bunun kadar bir süre alaka olur. Sonra bunun kadar bir süre mudga (bir çiğnemlik et) olur. Sonra ona melek gönderilir, melek ona ruh üfler ve şu dört hususu yazmakla emrolunur: Rızkını, ecelini, amelini, bedbaht mı, mutlu mu olacağını. Kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan Allah hakkı için, hiç şüphesiz sizden herhangi bir kimse Cennet ehlinin ameli ile amel eder. Nihayet kendisi ile Cennet arasında ancak bir arşın kalmışken,

kitap (da yazılan kader) onun aleyhi-ne ileri geçer ve o da Cehennemliklerin ameli ile amel eder, böylelikle oraya girer. Ve hiç şüphesiz sizden herhangi bir kimse Cehennemliklerin ameli ile amel eder. O kadar ki, kendisi ile Cehennem arasında ancak bir arşınlık mesafe kalır da, kitap onun hakkında ileriye geçer, o da Cennet ehlinin ameli ile amel eder ve Cennet'e girer.

Hal böyle iken bir Müslümanın Allah'a (cc) tevekkül etmemesi düşünülemez. Müslüman Allah'a dayanır, Allah'a güvenir ve sebepleri yerine getirerek elinden geleni yaptıktan sonra rızkını Allah'tan bekler. Bu ise ona birçok şey kazandırır. İnsanlardan ummamayı, yalnızca Allah'tan isteyip ummayı ve dolayısıyla izzet sahibi olmayı kazandırır.

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

"Şüphesiz Allah rızık verendir, güçlüdür, çok kuvvetlidir."²

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُّوا
فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ

"Allah size verdiği rızık kesiverse, size rızık verebilecek olan kimdir? Hayır, onlar azgınlık ve nefrette direnip durmaktadırlar."³

Bir Müslüman rızık endişesi içinde olmaz, olmamalıdır. Şeytan onu rızkın darlığı konusunda şüpheye düşürmemelidir. Ama tekrar altını çizmekte fayda olacaktır ki, çalışmak, çabalamak, sebepleri yerine getirmek Allah'a (cc) tevekkül edilmesine zıt değildir. Aksine tevekkülün şartlarındandır. Hiçbir şey yapmadan sebepleri yerine getirmeden rızık beklemek tevekküle ters ve Müslümanın yapmayacağı bir şeydir.

¹ (29/Ankebut 60)

² (51/Zariyat 58)

³ (67/Mülk 21)

Burada Hasan Basri'nin (rh) güzel bir sözünü aktarmak istiyorum.

"Kur'an'ın iki kapağı arasındakileri okudum. 90 yerde Allah'ın rızka kefil olduğunu, bir yerde ise şeytanın insanı fakirlikle korkutacağını gördüm ve insanın Rabbinin 90 yerdeki vâdini unutup şeytanın sadece bir yerdeki yalanına kandığını da gördüm."

Günümüzde bazı kardeşlerimiz bu endişeden dolayı Allah (cc) muhafaza harama düşebiliyorlar. Bazen bazı Müslümanların bankalarla şüpheli işlerinin olduğunu, ya da malı satmak için yalan söylediklerini ve buna benzer durumlarını işitiyor ve üzülmüyoruz. Bunların sebeplerinin en başında tevekkül eksikliği gelir. İşte bu eksikliği kullanan şeytan da Müslümana bu yönden yaklaşarak onu harama düşürmeye çalışır. Mesela, malı elinde kalacak korkusu vererek yalana başvurmasını sağlar, ya da faizli işlemi kabul etmesini sağlar. Oysa Allah'a (cc) hakkıyla tevekkül eden bir Müslüman Allah (cc) dilerse o malın satılacağını, dilemezse yalan söylese de, aldatırsa da satılmayacağını ya da yalanla-dolanla satsa da satmasa da aynı kazancı elde edeceğini bilir ve şeytanın bu tuzağına düşmez. Böylelikle Allah'ın hududunu da korumuş olur.

Şu noktanın da altını çizmek isterim; çalışacağız, elimizden geleni yapıp sebepleri yerine getireceğiz; evet ama sebeplere de güvenmeyeceğiz. Yerine getirdiğimiz sebeplerin sonunda mutlaka kazanç elde edeceğimize inanmayacak Allah'ın (cc) takdirine bırakacağız.

Kuşlarda böyle yapmıyorlar mı? Sabah çıktıklarında hiçbir şeyleri yokken üzerlerine düşeni yapıp rızık aramaya başlamıyorlar mı? Yani sebepleri yerine getirmiyorlar mı? Evet, getiriyorlar ve sonucunda da Allah (cc) onları takdir ettiği rızıkla rızıklandırıyor.

Kalbi ibadetlerden olan tevekkül, hadisimizde her ne kadar rızık üzerinden anlatılsa da Müslümanın her anında, gaflete düşmeden, yalnızca Allah'a (cc) yapması gereken bir ibadettir. Bunun için tevekkülden de ayrıca biraz bahsetmek iyi olacaktır.

"Sözlükte "Allah'a güvenmek" anlamındaki vekil kökünden türeyen tevekkül "birinin işini üstüne alma, birine güvence verme; birine işini havale etme, ona güvenme" manasına gelir. Birine güvenip dayanan kimseye mütevekkil, güvenilirne vekil denir. Kaynaklarda çoğunlukla vekil kelimesi kefile eş anlamlı gösterilmişse de Râgıb el-İsfahânî'ye göre vekil kefileden daha geneldir; her vekil kefiledir, fakat her kefile vekil değildir. Tevekkül dinî bir terim olarak "bir kimsenin kendini Allah'a teslim etmesi, rızıkında ve işlerinde Allah'ı kefile bilip sadece O'na güvenmesi" şeklinde tanımlanmaktadır.⁴

Tevekkül hakkında seleften birçok âlim tanım yapmıştır, bunlardan bazıları ise şunlardır:

İbn Teymiyye (rh) tevekkülün "kalbin yalnız Allah'a güvenmesi" anlamına geldiğini belirterek bunun sebeplere başvurma ve mal biriktirmeye aykırı olmadığını söyler.

İmam Ahmed ise "tevekkül tamamen kalbin amelidir." der.

Ebu'l- kasım el-Kureyşi "tevekkülün yeri kalptir." bir başkası, "tevekkül Allah'ı tanımadır." bir başkası ise "tevekkül Allah'ın verdiği rıza göstermektir." der.

Bu tanımları daha da arttırabiliriz ama özet olması amacıyla yeterli görüyorum. Bu tanımlardan sonra ise en uygun ve güzel tanımları yapan İbn Kayyim (rh) olmuştur. Der ki: " Aslen tevekkül mürekkep bir ameldir. Yani birden fazla

⁴ (EH-Müfredât, "vkl" md.; Lisânü'l-'Arab, "vkl" md.; Tâcü'l-'arûs, "vkl" md.; Gazzâlî, IV, 259)

unsurun bir araya toplanmasıyla tevekkül meydana gelir. Yapılan tariflerin hepsi doğrudur fakat eksiktir. Kimi tevekküle götüren sebeplerle, kimi şartlarıyla, kimi de tevekkülün semeresiyle açıklar. Hakikat tevekkül bunların bir araya toplanmasıyla olur.

Yani tevekkül, kişinin elinden geldiğince sebepleri yerine getirerek Allah'a (cc) dayanması, güvenmesi ve neticede ortaya çıkan sonuca; "Allah'ın (cc) takdiri" deyip rıza göstermesidir.

Birkaç ayet ve hadis zikredecek olursak,

وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا

"Onu beklemediği yerden rızıklandırır. Kim Allah'a tevekkül ederse, O kendisine yeter. Şüphesiz Allah, emrini yerine getirendir. Allah, her şeye bir ölçü koymuştur."⁵

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

"Müminler ancak o kimselerdir ki; Allah anıldığında kalpleri ürpertiyle titrer, O'nun ayetleri okundığında imanlarını arttırır ve yalnızca Rablerine tevekkül ederler."⁶

حَدَّثَنِي عُمَرَانُ قَالَ: قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) :

“يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ أَمَّتِي سَبْعُونَ أَلْفًا بَغَيْرِ حِسَابٍ.”
قَالُوا: وَمَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: “هُمُ الَّذِينَ لَا يَكْتُمُونَ وَلَا يَسْتَرْقُونَ، وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ.”

"İmran'ın naklettiğine göre, Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: **"Ümmetimden yetmiş bin kişi hesaba çekilmeden cennete girecektir."** Orada bulunanlar, "Onlar kim ey Allah'ın Resulü!" dediler. Hz. Peygamber, **"Onlar, (vücutlarını kızgın demirle) dağlamayanlar, üfürükçülük yapmayanlar ve Rablerine tevekkül edenlerdir."** buyurdu."⁷

Tevekkül ile ilgili çok yazılacak yazı, söylenecek söz, verilecek örnek var ama yazıyı daha fazla uzatmamak için Buhari şerhi Feth'ul-Bari'de geçen Taberi'nin (rh) tevekkül hakkındaki sözünü paylaşarak yazımı bitirmek istiyorum.

"Taberi der ki: Kalbine; saldırgan, yırtıcı hayvan ve hücum eden düşmana varınca-ya kadar hiçbir şeyin korkusu bulaşmayan ve rızkını talep etmek, herhangi bir hastalığı tedavi etmek için hiçbir şeye başvurmayan kimseler dışındakiler tevekkül etmek vasfını hak edemez, denilmiştir. Ama gerçek şudur: Allah'a güvenen, Allah'ın kaza ve kaderinin, hakkında takdir edilen şekliyle gerçekleşeceğine kesin olarak inanan, bu hususta Allah'ın sünnetine ve Rasulü'nün sünnetine uyararak sebeplere başvuran kimsenin bu hali, tevekkülünü olumsuz olarak etkilemez. Çünkü Nebi (sav) savaşta üst üste iki zırh giyinmiştir. Başına miğfer geçirmiştir, okçuları yol ağzına yerleştirmiştir. Medine etrafına hendek kazmıştır, Habeşistan'a ve Medine'ye hicret edilmesine izin vermiştir. Kendisi de hicret etmiştir, yemek ve içmek için gerekli yollara başvurmuştur. Kendi aile halkı için ihtiyaçlarını bir kenara ayırıp saklamış, üzerine semadan bir şeyler inmesini beklememiştir. Oysa öyle bir şey olsaydı, Allah'ın kulları arasında buna en layık olan o olurdu. Kendisine: Devemi bağlayayım mı yoksa onu serbest mi bırakayım, diye soru sorana da: "Onu bağla ve tevekkül et" diye cevap vermiş, gerekli tedbirleri almanın tevekküle aykırı olmadığına işaret buyurmuştur. Doğrusunu en iyi bilen Allah'tır."⁸

⁵ (65/Talak 3)

⁶ (8/Enfal 2)

⁷ (Müslim)

⁸ (Feth'ul-Bari)

الرِّزْقُ

Yaratılmışlara
faydalanacakları şeyleri ihsan eden,
her varlığın maddi manevi rızkını veren.

R PLACE

Burak Eryılmaz

Geçtiğimiz günlerde Reddit sitesinde gerçekleşen ve internet aleminde kendinden sıkça bahsettiren r/place deneyinden bahsedeceğiz inşaallah. Reddit 2015 yılında Amerika'da kurulmuş bir sosyal medya sitesi. Reddit, subreddits adı verilen çeşitli topluluklardan oluşur. Alt dizinlerin kendi sayfaları vardır ve belirli bir temaya, ilgi alanına veya inanca odaklanır. Ve bu alt dizinlerde yalnızca takip edilen konu hakkında paylaşımlar yapılır. Peki Reddit sitesinde yapılan bu r/place deneyi ne?

Sosyal deney olan r/place, 1 Nisan 2017 tarihinde başlamış ve 3 gün sürmüştü. 5 yıl süren sessizliğin ardından 28 Mart 2022 tarihinde, deneyin Nisan ayında tekrar açılacağı duyuruldu. 1 Nisan 2022 tarihinde tekrar açıldı ve 5 Nisan 2022 tarihinde sona erdi.

Deneyimiz şöyle; r/place isimli bir subreddit'te bembeyaz ve bomboş bir tuval Reddit kullanıcılarına açıldı. Açılan bu subreddit'te, kullanıcılar bir piksel*16 renkli bir paletten istedikleri bir renk ile boyayabileceklerdi. 1 milyon (1000x1000) piksele sahip bomboş bir tuval. Bu boyama işleminde ise tek bir kural var; Bir pikseli renklendirdikten sonra 5 dakika boyunca hiçbir pikseli renklendiremiyorsun. 4 gün boyunca bir kişinin 5 dakika kuralından kaynaklı olarak renklendirebileceği maksimum piksel sayısı 1,152. Yani 1 milyon piksel içinde yalnızca 1,152 tanesini bir kullanıcı renklendirebilir. Ki 2022 yılında, önce 1 milyon piksel olarak başlayan bu deney sonrasında 2 milyona ve en sonunda 4

milyon (2000x2000) piksel sayısına çıkarıldı. Yani deneyin sonunda 4 milyon piksel vardı ve bir kullanıcının maksimum boyayabileceği piksel 1,152 pikseldi. 4 milyon pikselde 1,152 pikselin ne anlamı olabilir? Bu bomboş olan tuvale herhangi bir şey çizmek istediğinizi düşünecek olursak; 4 gün sürecek bu çizim. Ve bu çizimi yaparken kimsenin sizin piksellerinizi farklı renge boyamaması gerekiyor. Çünkü birinin maviye boyadığı pikseli bir başkası farklı bir renge boyayabiliyor. O zaman tek başınıza bu deneyde yapabileceğiniz çok bir şey yok. Tek başına sizin koyduğunuz renk pek anlamlı olmayacak.

Deneyin ilk kez yapıldığı 2017 yılında, insanlar subredditlerde bir araya gelerek planlı bir şekilde hareket ettiler. Herkes tuvalde yer edinmek istiyordu. Herkes iz bırakmak istiyordu. 3 Nisan 2017'de deney sona erdiğinde 90.000'den fazla kullanıcı tuvali görüntülüyor ve düzenliyordu. 3 günlük süreçte ise bir milyondan fazla kullanıcı, toplam 16 milyon pikseli renklendirmişti. Bu deney internet üzerinde fazlasıyla övgü alan bir deney olmuştu.

28 Mart 2022 tarihinde r/place'in tekrar aktif olacağı duyuruldu. Subreddit kullanıcıların erişimine 5 yıl aradan sonra tekrar açılacaktı. Bu sefer insanlar bu deneye hazırlıksız değillerdi. Ne olduğunu biliyorlardı. R/place'in tekrar aktif olacağını duyan insanlar, kendi toplulukları ile iletişime geçiyorlardı, projenin başlayacağı güne hazırlanıyorlardı. Yayıncılar bu konu hakkında videolar yaparak kendi kitlelerini bilgilendiriyorlardı. Nereye ne çizecekleri hakkında detaylı bilgilendirmeler yapıyorlardı. Kullanıcılar hazır. 1 Nisan 2022'de r/place erişime açıldı. 1 milyon piksele sahip bomboş bir tuval vardı kullanıcıların karşısında. 2017 yılında olduğu gibi. 2017 yılından farklı olan ise toplulukların hemen organize olmasıydı. Discord'da sunucular kurmuş, odalar kurmuşlardı.

Çizmek istedikleri şey için ayrı odalar, çizileni korumak, savunmak için ayrı ayrı odalar kurdular. Deneye olan ilgi, geçen seferkinden çok daha fazlaydı. Katılım çok fazlaydı. İlerleyen günlerde bu yoğunluktan dolayı piksel sayısı iki katına çıkartılarak, 2 milyon piksele ulaştı. Renk paleti de genişledi. 2 milyona çıkan piksel sayısı son bir genişleme ile 4 milyona ulaştı. 3 Nisan itibarıyla, 6 milyondan fazla kullanıcı tarafından, saatte 2,5 milyondan fazla piksel hızında yaklaşık 72 milyon piksel yerleştirildi.

Kimi kitleler ülkelerinin bayraklarını çizdi, kimileri firmaları ile alakalı çizimler yaptı. Kimileri sadece fanı olduğu film ile alakalı çizimler yaptı. Ortaya çıkan son görüntünün, 2017 yılında ortaya çıkan görüntü ile ortak noktasının ikisinde de yapılan çizimlerin çoğunun milliyetçi olması dendi. Ukrayna'ya destek çizimleri yapıldı.

Yayıncılar, yayın platformlarında anlık olarak yüksek izlenmelere ulaştılar. Kanadalı bir yayıncı olan xQc anlık 233.000 izleyici sayısı ile zirveye ulaştı. İzleyicileri ile, insanların yaptıkları çizimleri sabote etmeye başladı. Ve çok hızlı bir şekilde birçok çizimi sabote etmeye başladılar. 233.000 bin kişiye karşı savunma yapmak oldukça zordu ve insanlar bu durumdan çok fazla şikayetçiydi. Belki günlerini vererek çizdikleri çizimler teker teker yok oluyordu. Reddit yöneticileri tarafından xQc yayıncısının izleyicilerinin r/place'e girmesi yasaklandı. Yayıncı xQc bir saat içinde, altı yıllık yayın hayatında aldığından çok daha fazla ölüm tehdidi aldığıni söyledi.

Washington Post, Place'i 2006'da her pikselin bir dolara satıldığı, bir milyon piksellik bir web sitesi olan The Million Dollar Ana Sayfası ile karşılaştırdı. Deneğin 2022 yılında yapılan tekrarı, Reddit'in günlük aktif kullanıcılarının tüm zamanların zirvesine ulaşmasına neden oldu.

Ortak değerlere sahip insanlar bir araya gelip kendi değerlerini yansıttılar. Aynı ideallere sahip insanlar birbirlerini bulup koordine oldular. Anlaşmalar yaptılar, başkalarının alanlarını ele geçirdiler. Aynı yöne bakan, aynı yolda ilerleyen insanlar kendi medeniyetlerini inşa ettiler. Ve bunları inşa ederken tek başlarına değil birlik olarak gerçekleştirdiler.

Yazının başında tek başına sizin koyduğunuz renk pek anlamlı olmaya-cak demiştik. Anlamlı olmanın dışında piksele koymuş olduğunuz renk görülmeyecekti bile. Belki çok dikkatli bakılırsa ve yakınlaştırma yapılırsa görülecekti. Ama her bir renk, topluluklar bir araya geldiğinde önemliydi.

Ve insanlarda bunun farkındaydı. Birlik oldular, organize oldular. Planlı, programlı hareket ettiler. Aynı hedefe ulaşmak isteyen insanlar parça parça olmadılar, bir bütün olarak ilerlediler. Yapmak istedikleri çizimleri o bembeyaz tuvale yerleştirdiler. Günün sonunda r/place kapandı her yeri yeniden bembeyaz oldu fakat insanlar son tablo da istedikleri çizimleri yerleştirdiler. Belki 4 gün boyunca yoruldular ama birlikteliklerini bozmayıp, direnenler günün sonunda istedikleri meyveyi elde ettiler.

İster hak için olsun ister batıl için, birlik ve sabır ile başarıya ulaşma ihtimali artıyor. En azından deneyde bunu görmüş olduk. 4 gün boyunca direnenler, organize olup birlikte hareket edenler tuvalin son halinde bulunurken; Pes edenler, bölünenler tuvalden silinip gitti.

Piksel: Bilgisayar ve telefon başta olmak üzere birçok dijital, ekran ve göstergede görüntünün elde edilmesini sağlayan ve kontrolü yapılabilen en küçük birime denir.

MEAL SINAVI

CEVAP ANAHTARI

2. BÖLÜM

1	☐ A	☒ B	☐ C	☐ D	14	☒ A	☐ B	☐ C	☐ D
2	☒ A	☐ B	☐ C	☐ D	15	☐ A	☐ B	☒ C	☐ D
3	☐ A	☒ B	☐ C	☐ D	16	☐ A	☐ B	☒ C	☐ D
4	☒ A	☐ B	☐ C	☐ D	17	☐ A	☐ B	☒ C	☐ D
5	☐ A	☐ B	☐ C	☒ D	18	☒ A	☐ B	☐ C	☐ D
6	☒ A	☐ B	☐ C	☐ D	19	☒ A	☐ B	☐ C	☐ D
7	☐ A	☒ B	☐ C	☐ D	20	☐ A	☒ B	☐ C	☐ D
8	☐ A	☐ B	☐ C	☒ D	21	☐ A	☐ B	☒ C	☐ D
9	☐ A	☒ B	☐ C	☐ D	22	☐ A	☐ B	☐ C	☒ D
10	☐ A	☐ B	☒ C	☐ D	23	☐ A	☐ B	☒ C	☐ D
11	☐ A	☐ B	☒ C	☐ D	24	☐ A	☐ B	☒ C	☐ D
12	☐ A	☐ B	☐ C	☒ D	25	☐ A	☒ B	☐ C	☐ D
13	☐ A	☐ B	☒ C	☐ D					

ÇOCUKLARDA SINIR EĞİTİMİ

Meryem Hafsa

Ebeveynlerin çocuklarına kazandırması gereken en önemli davranış biçimlerinden olup, pedagojide “kişinin, kendi haklarını bilmesi, başkalarının haklarını ihlal edecek noktada durması” şeklinde tanımlanan, had- hudut olarak da bilinen bir kavramı, sınır kavramını ele alacağız. Kazanımlarının uzun vadede aile ilişkilerine, dost ve akraba ilişkilerine olumlu şekilde yansıyan, özsaygıyı geliştiren bu konu çocuk gelişiminde oldukça önemli.

Sınır, sözlükte iki ayrı bölgenin alanlarını birbirinden ayıran çizgi olarak bilinir. İnsanların alan sınırlarının olmasının yanı sıra bedensel, ruhsal, bilişsel ve toplumsal sınırları da vardır. Örneğin, insanın bedeni güçlü olabilir ama dayanaacağı son nokta mutlaka vardır. Ruhun güçlü hissedebilir ama kaldıracabileceği bir sınır vardır. Akıllıdır fakat aklının almayacağı birçok şey olabilir. Dolayısıyla kişi sınırlarının farkındalığına ulaştığında, bu onu gelişime sürükler ve neyi nasıl yapacağına dair bir fikir oluşturur. Çocukların dünyasında sınırların bilinmesi ve uygulanması ebeveyn desteğiyle mümkündür. Sınır eğitimiyle çocuklar gelişim sürecinde güvenli ve uyumludurlar. Yetişkinlikte kendi sınırlarının/ hudutlarının farkında, başkalarının sınırlarına ise saygılıdırlar.

Çocuklar girdikleri her ortamda sınırlarını bilmek ister. Bulundukları yerin veya oynayacakları yerin sahibinin gözlerine bakarak adeta "nerede durmalıyım" der. Bunu bilmek çocuğu rahatlatır ve özgürlük alanı oluşturur.

Bazen de farklı sebeplerden çocuklar sınırları zorlar, aşmak ister. İşte bu noktada takınılan tavır, uygulanan yaptırımlar yahut ebeveyn tarafından çocuğa duyulan şefkat ve merhamet çocuğu sınırlar konusunda eğitir. Sınırını bilen çocuk aynı zamanda sınırını bilen bir yetişkindir. Evliliğinde, sosyal ilişkilerinde sınırlarını korur ve bir başkasını sınırlarına dahil etmez. Dahil etmediği gibi kendisi de başkalarının sınırlarına dahil olmaz.

Konunun büyük bir öneme sahip olmasının yanında bu konuda bilimsel çalışmalar azdır. Bu sebeple sınırlar konusunda bir seminerden alıntılarla hazırlanmış aşağıdaki notlar konuyu derli toplu şekilde özetlemektedir. Çocuğunun fitrat üzere kalabilmesi için çaba harcıyıp onunla ne işçi patron nede arkadaş ilişkisi¹ kurmayan, şuurlu tüm ebeveynlere faydalı olmasını diliyorum.

Çocuklar Ne İster?²

- Sevmek
- Oynamak
- Koşmak
- Sormak
- Görmek
- Anlamak
- Hayal kurmak
- Ve anlaşılma ister.

Anlaşılma isteği sadece çocuk için değil, herkes için geçerlidir. Anlaşılmadığımız zaman strese gireriz. Çocuk anlaşılmadığını hissettiği zaman, uzlaşmak daha zor olur ve çatışma içine girebilir. Çocukla iletişime geçip bir şey yapacağımız zaman öncelikle onları anlamamız gerekir.

¹ (Çocukların anne babasının arkadaşlığına değil güvenine, desteğine, sevgisine ihtiyacı vardır. Arkadaş kişinin her halukarda yanındayken ebeveyn çocuğun yanısında karşısında olmalıdır. Bu sebeple çocukla ebeveyni arasındaki sınırı kaldıran arkadaşlık ilişkisini tasvib etmiyoruz.)

² (Psk. Talha Tolunalp'in seminerinden istifade edilmiştir.)

Çocuklarda Sınır Problemi Nedir?

Yetişkin olarak ikili ilişkilerde problem yaşadığımız durumlara baktığımızda çoğunun sınır eğitimi ile ilgili olduğunu görüyoruz. Aileler, çocuklarına doğru sınır koyarak kendisinin farkında, özgüvenli, duygularını tanıyan ve kontrol edebilen, başkalarının ve kendi sınırlarının bilincinde olan, sorumluluklarını yerine getiren yetişkinler olmasına rehberlik etmiş olacaktırlar.

Hayatımızın içinde birçok sınır vardır. Zamanla hepimiz sınırlarımızı öğreniriz. Yani "Haddimizi bilmiş" oluruz. Böylelikle hayata daha kolay uyum sağlarız. Bir anlamda çocuklara sınırlarını öğretmek ve kuşatmaya "haddini bildirmek" de diyebiliriz. Çocuklara bu sınırları tanıtmak, anlatmak önemlidir. Deneme, öğretme ve keşfetme açısından doğru bir şekilde sınırları tanıtmalıyız. Ebeveyn olarak çocuklara doğru sınırları, doğru bir şekilde tanıtmalıyız. Bu aktarımlar net ve yeterince olmalıdır. Yoksa sınırları doğru aktaramamış oluruz ve ortaya sınır problemleri / sınırların ihlali çıkmış olur.

Sınırlarla Bağlantılı Problemler Nelerdir?

- Laf-söz dinlememe
- Kolay öfkelenme ve saldırmaya
- Ekrandan kopamama
- Vaktinde uyumama ve yememe
- Sorumlulukları yerine getirememe

Sınırların Önemi

Bunu kavrayabilmek aktarma aşaması açısından yetişkinler için çok önemlidir. Önce her şey ebeveynin kafasında oturmalıdır.

- Güvende Olma Hissi: Sınırlar çocuğa korunduğunu hissettirir. Aile çocuğa sınır koyamıyorsa şu his oluşuyor; daha annem beni durduramıyor ki, bana gelen tehlikeleri nasıl durduracak? Çocuktaki bu düşünce öfkeye yol açar. Dolayısıyla çocuğa sınır koyarak güvende olmasını, rahat olmasını sağlarız. "Seni anlıyorum ve senin iyiliğin için davranışına sınır koyuyorum." Çocuk bunu hissederse size küsmez, ona zarar vermemiş olursunuz ve ilişkinizde herhangi bir değişiklik yaşanmaz.

- Sosyal Beceriler ve Uyum: Sınırları öğrenerek, çocuklar topluma hazırlanmış olur.

- Sorumluluk Duygusu: Çocuklar sınırlardan çıktığında bunun yaptırımının ne olduğunu bilir ve sorumluluk almayı öğrenir. Hatalarının sonucuna katlanarak sorumluluk duygusu pekişir.

- Aile İlişkileri (kuşatılma hissi): Sarılma kuşatır, sınırlandırır, güvende hissettirir. Sınır eğitimi aslında sarılma ile özdeşleştirilebilir. İlgimizi, sevgimizi eksik etmeden çocuğa sınır koymak sarılmak gibidir. Sarılarak hem alan kısıtlanmış olur hem de bu iş sevgi ile yapılmış olur. İşte sınır eğitiminin özü de budur.

• Çocukların birçoğu ilk aşama sonlandığında beklenen seviyeye gelir. İkinci aşama uygulanmak zorunda olan çocuklarda bazı patolojiler oluşmuş olabilir böyle bir durumda uzmandan destek alınabilir.

Sınır Eğitiminde Sözel Yöntemler (İlk Aşama)

1. Anlayış: Çocukların isteklerini anlamak çok önemlidir. Çocuk bağılıyor, isteğini dile getiriyorsa buna karşılık onu anladığımızı ifade edelim. "Anlıyorum, bunu yapmak istiyorsun/istemiyorsun." Yüksek sesle söyleyin ki, bağırان çocuk o an sesimizi duyuralım.

2. Kural: Kuralları hatırlatın! "Anlıyorum, ama bunu yapmak zorundasın. Bu evimizin bir kuralı."

3. Alternatif: Talebi yönlendirin! Çocuğun talebini görmezden gelme değil, alternatifleri söyleyip çocuğunuzu yönlendirin. Tamamen bırakmak ya da zorlamak yerine ilgi duyduğu başka alanlara yönlendirin ve kendini güvende hissetmesi için bekleyip, zorlamayın. "İstersen bunun yerine şunu yapabilirsin." Gibi.

Sınır Eğitiminde Davranışsal Yöntemler (İkinci Aşama)

Bu yöntemler sözel yöntemler işe yaramadığında uygulanmalıdır.

1. Mahrumiyet: Bir şey yaptığında onun bedelini ödemesi gerekir. (İlgi ve sevgi vermeyerek cezalandırma yöntemi anlaşılmamalı ve "Bunu yaparsan seni sevmem, seninle ilgilenmem" gibi cümleler kullanılmamalı, uygulanmamalıdır.)

Çocuğun elinden sevdiği bir şeyi almak mahrum bırakmaktır. Örneğin çizgi filmini o gün izletmemek yapılan yanlış davranışa paralel olarak uygulanabilir. Duyarlı bir çocuk için böyle bir bedel yeterli olacaktır.

2. Fiziksel Bloke: Bazı çocuklar bu mahrumiyetten de anlamayabilir. Yapılması gereken çocuğun saldırmasına, şiddete yönelmesine engel olmaktır. Saldırdığında onu durdurmalıyız. Örneğin sarılarak durdurabiliriz. Ya da ellerinden tutabiliriz, aynı seviyede, göz hizasında olmalıyız. "Bana vurmaya devam ettiğin sürece seni böyle tutmaya devam edeceğim." Diyerek kararlılığımızı bildirmeliyiz.

3. Seçenekli Müdahale: (Son çare) Bazı çocuklar onu kontrol edebildiğimizi görebilmelidir. Örneğin çocuk evden çıkmıyor ve çıkmamakta da ısrarlı ise. "Sen kendin mi çıkmak istersin, ben mi çıkarayım?" Diyebiliriz. Yine de çıkmıyorsa, biz çıkarmalıyız. Yani fiziksel olarak müdahale etmek gerekiyor.

Sınır Eğitimi Detayları

• Çocuk bir şeyi seçtikten sonra ona saygı göstermek çok önemli. Seçimden sonra sonucuna saygı duyulmalıdır.

• Ebeveynin tutarlı olması önemli. Bir karar almışsa onun arkasında durmalı şartlar ne olursa olsun gevşeklik göstermemeli.

• Davranışsal kararlılık (Bozuk plak) yöntemi etkili. Çocuklar aynı şeyi tekrar tekrar söyler. Biz de aynı şekilde cevapları vermeliyiz. Yeni cevaplar üretmemeliyiz. Yani bir şeye hayır demişsek çocuk ısrar ettikçe açıklamalara girmemeliyiz. Çocuklar bizlerin hassas noktalarını fark eder. Çocuk o noktaları zorlar. "Annemi sinirlendireyim de bana onu versin." Şeklinde düşünür. Tartışmaya girilmemeli, bu kişisel algılanmamalıdır.

"Hayat seçimlerden ibaret" sınır eğitimi bunu algılatma ve bu farkındalığı hedefler.

Tavsiyeler (Nasıl Uygulayalım?)

- Duyguya değil davranışa müdahale etmek çok önemlidir. Çocuğun duygusunu anlayıp duygularına sınır koymamalıyız. Çocuk duyguyu yaşamalı. "...ama öfkelendiğimiz zaman eşyaları kıramayız. İstersen onun yerine şunu yapabilirsin." Onu bu şekilde yönlendirmeliyiz. Çünkü duygular yaşanması gereken şeyler ve yaşanmadığında, içimizde kaldığında, bastırıldığında ileriye dönük sıkıntılar yaşarız.

- Sakin fakat net bir ses tonu ile konuşmalı, gayet kararlı, sakin, kontrolü kaybetmemeliyiz

- "Hayır" çocuğu büyüten bir kelimedir. Çocuğa hayır dememiz onu incitmez, bilakis onu hayata hazırlar.

- Açık ve basit beklentilerimiz olmalı ve bunu çocuğa en fazla 3 cümle ile açıklamalıyız. 3-4-5 yaş dönemlerinde bu çok önemlidir. Aksi takdirde çocuk için anlaşılır ve net olmaz.

- Başka otorite kişileri dahil etmek önemlidir. Sadece anne kural koyup baba ykınca anlamı olmaz. Bu süreci birlikte yönetmeleri gerekir. Ancak böyle olursa etkili olmuş olur.

- Genel kurallar: Evde bazı kuralları seslendirmek, kâğıda dökmek etkili olabilir. Zaten uygulanan bir kural da yazılabilir. Böylelikle "Evet kurallar bir tek bana ait değil, herkese ait kurallar var." Algısı oluşturulur.

Bütün bu süreçte ilgi, merhamet, sevgimizi ihmal etmeyelim. "Sen güvendesin, yanıdayım, seni kuşatıyorum. O yüzden seni böyle sınırlandırıyorum" şeklinde cümlelerle çocuğu rahatlatmamız fayda sağlayacaktır.

HİCRİ TAKVİM

MAYIS 2022

تقویم
Takva

Ramazan 1443

Şevval 1443

PAZARTESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA	CUMARTESİ	PAZAR
						1 30
2 1	3 2	4 3	5 4	6 5	7 6	8 7
9 8	10 9	11 10	12 11	13 12	14 13	15 14
16 15	17 16	18 17	19 18	20 19	21 20	22 21
23 22	24 23	25 24	26 25	27 26	28 27	29 28
30 29	31 30					

*Hicri Ayların 29. Günü Gelecek Olan Ayın Hilali Gözetlenmelidir.

YILLIK.
ABONELİK **330₺**

ŞİMDİ ABONE OL

0552
822 74 42

ABONELİK İLETİŞİM

✉ editor@takvadergisi.org ☎ 0552 822 74 42